У НУМАРЫ

Ніва
БЕЛАРУСКІ ТЫДНЁВІК
ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА
№ 8 (834) ГОД XVII БЕЛАСТОК 20 ЛЮТАГА 1972 г. ЦАНА 60 гр.

ПРАГРАМУ Ў ЧЫН!

Атмасфера абнаўлення і ўдасканальвання ўсіх галін жыцця нашай краіны, распачатая VII і VIII пленумамі ЦК і ўзбагачаная агульнанароднай перадз'ездаўскай дыскусіяй, поўнасцю адлюстравана ў прынятым VI з'ездам Польскай аб'яднанай рабочай партыі праграмным дакуменце — «Пастанове аб далейшым сацыялістычным развіцці Польскай Народнай Рэспублікі». Пастанова аб'яднала думкі, адчуванні і пажаданні мільёнаў працоўных нашага краю. Асноўным яе зместам з'яўляецца імкненне да стварэння адчувальнай усімі заможнасці грамадства, забеспячэнне дабрабыту ўсяе дзяржавы і кожнага яе грамадзяніна.

У аднаўленчай атмасферы адбылася 29 студзеня гэтага года пленарная сесія Агульнапольскага камітэта Фронту адзінства народу, якая звярнулася да ўсіх грамадзян нашай краіны з выбарчай дэкларацыяй. Дэкларацыя падкрэслівае, што пастанова VI з'езду ПАРП з'яўляецца праграмай, з якой польскі народ пойдзе 19 сакавіка да выбарчых урнаў.

У нашыя дні ва ўсёй дзяржаве расшыраецца і мацнее творчы ўздым рабочых, сялян і інтэлігенцыі ў здзяйсненні гэтай блізкай сэрцу кожнага з нас велічнай праграмы.

Найвышэйшай вартасцю і асновай прагрэсу з'яўляецца праца людзей і іх ініцыятыва. Праграма VI з'езду ставіць задачы высакароднага і важкага, прадстаўляе самую простую праўду: столькі будзем мець — колькі самі зробім. Ужо сёння і заўтра. Значыць, патрэбны нам настойлівыя і працяглыя дзеянні, наступлівае вырашэнне многіх вельмі важных праблем, цвярозай думкі і сумленнай працы. У нас ужо ёсць разумна апрацаваная стратэгія, якая дазволіць выдатна пашырыць здабыткі мінулых 27-мі год развіцця нашай дзяржавы і лепш яго спажыткаваць для дабра народа.

19 сакавіка ўсе мы выбярэм Сейм VI склікання, перад якім стануць вялікай вагі заканадаўчыя і кантрольныя задачы. Павінен ён пераўтварыць агульную праграму ў канкрэтны план грамадскага і гаспадарчага развіцця Польшчы да 1975 года, удакладніць напрамкі развіцця на даўжэйшы час. Ён будзе працаваць над такімі важнымі комплексамі спраў, як доўгатэрміновая праграма рашэння жыллёвай праблемы або змены ў сістэме ўпраўлення і кіравання народнай гаспадаркай. Нававыбраны Сейм зоймецца вельмі важнай праблемай дастасавання Канстытуцыі Народнай Польшчы да сучаснага ўзроўню грамадска-гаспадарчых адносін і грамадзянскай свядомасці, а таксама ўвядзеннем істотных зменаў у законе аб радах народовых.

Фронт адзінства народу ідзе да выбараў з супольнай праграмай і адным спіскам кандыдатаў на пасолу, якіх сярод найлепшых, што карыстаюцца найбольшай пашанай, даверам і аўтарытэтам грамадзян, выстаўіла ПАРП, братнія партыі, масавыя грамадскія і прафсаюзныя арганізацыі, саюзы і таварыствы, аб'яднаныя ў ФАН.

Беларускае грамадска-культурнае таварыства як неад'ёмная частка Фронту адзінства народу звяртаецца да ўсіх сваіх членаў і сімпатыкаў прыняць актыўны ўдзел у здзяйсненні агульнанародных задач, акрэсленых выбарчай дэкларацыяй, у падрыхтоўцы і ў выбарах у Сейм.

Цяпер вельмі важна, каб кожны грамадзянін на сваім прадпрыемстве, на гаспадарцы, у мястэчку і на сяле прыняў актыўны ўдзел у пераўтварэнні ў чын прынятых пастаноў. Заданне ёсць кожнаму з нас. Краіне нашай патрэбна кожная разумная, гаспадарская ініцыятыва і ўсе працавітыя старанныя рукі.

БГКТ хроніка

■ 4 лютага ў Шымках эстрада ГП БГКТ «Лявоніха» дала канцэрт. Пасля канцэрта сакратар беластоцкага (павятовага) праўлення БГКТ Валя Філіпюк выступіла з прамовай да прысутных. Расказала аб ролі і заданнях БГКТ. 15 асоб выказала жаданне быць членамі Беларускага таварыства і падпісалі дэкларацыі БГКТ, абмеркавалі і прынялі план працы і выбралі праўленне гуртка. Старшынёю гуртка з'яўляецца настаўніца Данута Салавей, сакратаром — бухгалтар міжгуртковай машынатрактарнай базы — Валя Лешчук і скарбнікам — Славамір Аўрук. У сувязі з тым, што набліжаецца справаздачна - выбарная канферэнцыя аддзела, члены БГКТ выбралі двух дэлегатаў — Тадэуша Салаўя (бібліятэкара) і Станіслава Лютанскага — тэхніка ветэрынарыі).

■ 5 лютага ў памяшканні ГП адбылася маладзёжная вечарына, арганізаваная гарадскім аддзелам БГКТ. Распачалася яна выступленнем нашага паэта Алеся Барскага, які расказваў аб сваёй творчасці і любоўных матывах у літаратуры. Пасля чытаў прысутным свае вершы, адказваў на іх пытанні і падпісваў свае зборнікі, якія набывалі ў Зосі Стаськевіч — сакратара аддзела. Затым распачаліся танцы, якія перапляталіся цікавымі конкурсамі і гульнямі.

■ 6 лютага ў доме культуры імя Кастуся Каліноўскага ў Гарадку адбылося спатканне мясцовага харавога калектыву БГКТ з сакратаром ГП — Янкам Зенюком, намеснікам старшыні аддзела Міколам Матэйчыкам, сакратаром і членам праўлення аддзела Валяй Філіпюк і Янкам Цялушэцкім, а таксама членам камісіі культуры ГП журналістам «Нівы» Верай Валкавыцкай. Супольна былі абмеркаваны рэпертуарныя справы хору і яго ўдзел у святкаванні 90 гадавіны з дня нараджэння вялікіх беларускіх паэтаў Янкі Купалы і Якуба Коласа. Янка Зенюк сардэчна падзякаваў харыстам за іх ахвярную працу на ніве папулярызацыі беларускай песні. Затым уручыў ён прысутным новыя членскія легітымацыі БГКТ.

■ У студзені найбольшы па колькасці членаў і гурткоў гайнаўскі аддзел закончыў справаздачна-выбарную кампанію ў гуртках. Зараз рыхтуецца ён да справаздачна-выбарнай канферэнцыі, якая адбудзецца 26 сакавіка. (мх)

ДА VII З'ЕЗДУ БГКТ

КАНФЕРЭНЦЫЯ Ў МІЛЕЙЧЫЦАХ

Перадапошні дзень студзеня (30.I.) быў даволі халодны, і снегам засыпала дарогі. Нягледзячы на гэта, дэлегаты на справаздачна-выбарную канферэнцыю сямяціцкага аддзела БГКТ дайшлі да аўтобусных і чыгуначных прыпынкаў і прыехалі ў Мілейчыцы. Канферэнцыя адбывалася ў мілейчыцкім кіно. Адкрыў яе і запрапанаваў на старшыню канферэнцыі Сяргея Крэйзу дагэтуляшні старшыня аддзела БГКТ Анатоль Мартыновіч. У прэзідыум былі запрошаны: сакратар прэзідыума ПРН у Сямяцічах Пётр Новік, старшыня і сакратар ГП БГКТ Міхась Хмялеўскі і Янка Зенюк, старшыня сямяціцкага гуртка, сакратар гарадскога камітэта ПАРП Андрэй Датчук і кіраўнік мастацкага калектыву ў Літвінавічах Раіса Чыжык.

Пасля выбару камісій — мандатнай, выбарнай і прапаноў, Сяргей Крэйза просіць старшыню аддзела Анатоля Мартыновіча да прачытання даклада аб дзейнасці БГКТ у мінаючай трохгадовай кадэнцыі. У ім многа гаворыцца аб удзеле беларусаў Сямяціцкага павету, а ў тым ліку і членаў БГКТ у грамадскіх чынах пры будове святліц, дарог і пажарных раміз. «І так, напрыклад, члены нашага таварыства, — гаворыцца ў дакладзе, — у Вілінаве актыўна ўключыліся ў будову дома культуры, у Рагачах — пры будове пажарнай рамізы, у многіх вёсках — пры будове дарог. У ваяводскім конкурсе на найчысцейшую грамадскую сядзібу Мілейчыцы занялі III месца, а ў гэтым, між іншымі, вялікая заслуга членаў БГКТ з Мілейчыц». У дакладзе шмат месца прызначана многім мерапрыемствам, арганізаваным Беларускім таварыствам у Сямяціцкім павеце з нагоды розных гадавін. З нагоды 25 гадавіны Народнай Польшчы было прачытана 29 дакладаў, арганізавана 6 сустрэч з раднымі, 8 сустрэч з афіцэрамі Войска Польскага, некалькі сустрэч з удзельнікамі другой сусветнай вайны, было паказана 12 фільмаў, перад якімі прачытаны былі 15-мінутныя гутаркі, ва ўсіх гуртках адбыліся сходы, у клубах і ў школах, дзе выкладаецца беларуская мова, было арганізавана 27 фотавыставак аб супрацоўніцтве Польшчы з Савецкім Саюзам. 14 самадзейных мастацкіх калектываў выступала з беларускім рэпертуарам і частка іх прыняла ўдзел у аглядзе драмгурткоў у Мілейчыцах.

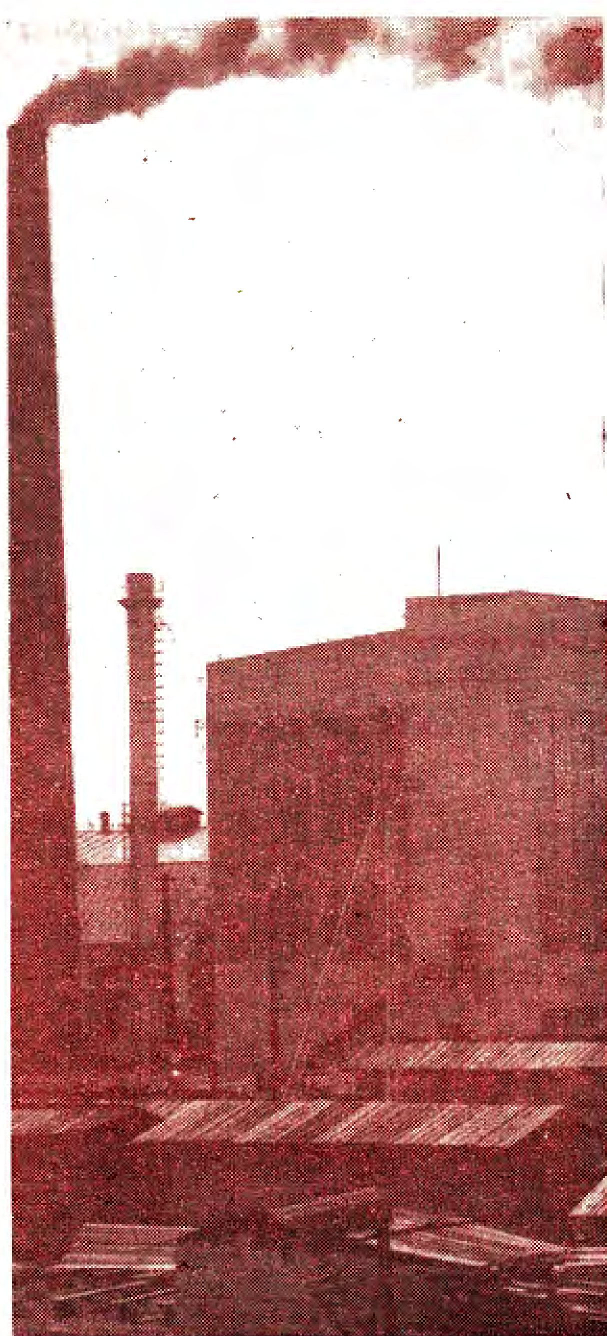
100 гадавіна з дня нараджэння Леніна Беларускім таварыствам у Сямяціцкім павеце адзначалася вельмі ўрачыста. Актывістамі БГКТ былі прачытаны 33 даклады, паказана 16 савецкіх фільмаў аб жыцці і дзейнасці Леніна, арганізавана 12 фотавыставак аб БССР. «Шырока выкарысталі мы, — гаварыў Анатоль Мартыновіч, — і грампласцінкі, прысланыя з БССР, на якіх запісаны былі прамовы Леніна і яго любімыя песні. Дэманстравалі мы іх на ўроках беларускай мовы, на школьных і маладзёжных вечарынах, на сходах гурткоў БГКТ і 9-ці вясковых акадэміях. Прысвечаны гэтаму юбілею быў таксама конкурс на беларускую песню, агляд драмгурткоў і фэстын БГКТ».

Шмат падобных мерапрыемстваў сямяціцкі аддзел БГКТ арганізаваў з нагоды святкавання 15 гадавіны Беларускага таварыства і з нагоды 50 гадавіны БССР. Як правіла, урачыста адзначаецца там дзень Савецкай Арміі, Войска Польскага, гадавіны Адраджэння Польшчы, Кастрычніцкай рэвалюцыі. Кожны год аддзел БГКТ уключаецца ў святкаванне гадавіны вызвалення. І на гэтае святкаванне прыязджаюць грамадзяне Савецкага Саюза. Адбываюцца тады мітынг дружбы і ўскладанне вянкоў на магілках воінаў Савецкай Арміі.

Вялікая роля аддзела ў развіцці аматарскага руху, у арганізаванні канцэртаў эстраднай групы ГП «Лявоніха», у распаўсюджванні выданняў ГП БГКТ і ў інтэграцыі свайго асяроддзя.

У дакладзе шмат месца прысвечана

Працяг на стар. 4

Гайнаўскае прадпрыемства драўнінай прамысловасці.
Фота Цаф — Сянько

◇Падзеі ◇ Здарэнні ◇ Факты ◇ Каментарыі ◇ Весткі

 СВЕТ БССР ПОЛЬШЧА ВАЯВОДСТВА

ЗАЯВА ЎРАДА ДРВ

Урад Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам апублікаваў заяву аб мірным урэгуляванні в'етнамскай праблемы. У ёй у прыватнасці ўказваецца, што перад наяўнасцю ўсё больш рашучага асуджэння сусветнай грамадскасцю амерыканскіх бамбардзіровак тэрыторыі ДРВ і спроб Злучаных Штатаў сабатаваць парыжскую нараду па В'етнаму прэзідэнт Ніксан 25 студзеня 1972 года вылучыў так званы «мірны план з 8 пунктаў» і ў аднабаковым парадку давёў да ведама грамадскасці ў скажоным выглядзе змест сакрэтных сустрэч паміж ЗША і ДРВ, спрабуючы прыцягнуць на свой бок амерыканскую грамадскасць у год прэзідэнцкіх выбараў у Злучаных Штатах.

У заяве падкрэсліваецца, што да таго часу, пакуль урад ЗША праводзіць план «в'етнамізацыі», в'етнамскі народ поўны рашучасці ўпарта працягваць і ўзмацняць сваю справядлівую барацьбу да поўнай перамогі.

АЛЬТМАН АРЫШТАВАНЫ

Балівійскі грамадзянін нямецкай нацыянальнасці Клаус Альтман (пад гэтым імем скрываецца гітлераўскі ваенны злачынца Клаус Барб'е) пасаджаны ў турму. Яму прад'яўлена абвінавачанне ў непагашэнні фінансавай запазычанасці балівійскай карпарацыі развіцця ў размеры 4,5 тысячы долараў.

Фармальна гэты арышт не звязаны са злачыннай дзейнасцю Альтмана ў гады другой сусветнай вайны ў Францыі. Ён, як вядома, вінаваты ў гібелі дзесяткаў французскіх патрыётаў. Па яго загаду тысячы людзей былі адпраўлены ў канцлагеры. Французскі ваенны суд двойчы — у 1947 і 1954 гадах — прыгаворваў яго да пакарання смерцю. У 1949 годзе Альтман уцёк у Лацінскую Амерыку і пасяліўся ў Балівіі.

У ЧЫЛІ

У чылійскім горадзе Кансепсьён адбыўся шматтысячны мітынг працоўных. У сваёй прамове прэзідэнт краіны Сальвадор Альендэ прааналізаваў дзейнасць урада кааліцыі Народнае адзінства ў мінулым годзе, расказаў аб задачах, якія стаяць перад Чылі ў 1972 годзе.

СМЕРЦЬ АД КУЛІ

У Майамі выстраламі ва ўпор забіты Джозеф Калеб, вядомы прафсаюзны дзеяч у штаце Фларыда. Ён быў паслядоўным абаронцам інтарэсаў працоўных, актыўным удзельнікам руху за грамадзянскія правы неграў.

Гэта ўжо другое палітычнае забойства ў 1972 годзе. У пачатку студзеня пад кулямі наёмных забойцаў у тым жа штаце загінуў адзін з кіраўнікоў рабочага руху Луіс Ласкі.

АБЯСЦЭНЬВАННЕ ДОЛАРА

Парыжская біржа зарэгістравала далейшае абясцэньванне долара. Яго курс апусціўся ніжэй за афіцыйны парытэт, які складае 5,1157 французскага франка. На абменным рынку амерыканскі долар каціраваўся на ўзроўні 5,0910 — 5,0950 французскага франка. Аналагічнае падзенне долара зафіксавала лонданская біржа.

ВЫВАД ІНДЫЙСКІХ ВОЙСК...

...з Бангладэш будзе завершаны да 25 сакавіка 1972 года. А. К.

ЗІМОВАЯ СЯЎБА

Беларускі навукова-даследчы інстытут земляробства распрацаваў вельмі цікавы метад зімовай сяўбы лубіну. Лубін, падсеяны зімой па азімаму жыту, пасля яго ўборкі нарошчвае вялікую зялёную масу, багатую азотам. Яе заворваюць у глебу, і бульба, пасаджаная пасля такога заворвання, дае да 200 цэнтнераў клубняў з гектара. Зімовая сяўба распачалася ўжо ў некаторых раёнах Мінскай, Віцебскай і Магілёўскай абласцей.

ХІМКАМБІНАТ

У Бабруйску распачаў працу новы гігант беларускай хіміі. Гэта Бабруйскі шынны камбінат. Буйнагабарытныя аўтамабільныя шыны бабруйскага выпуску можна будзе распазнаць па адціснутым малюнку зубра, які з'яўляецца пастаяннай маркай камбіната.

ДЛЯ ПАТРЭБ ПАЛЕССЯ

На Палессі ажыццяўляюцца вялікія работы па асушэнню і асваенню зямель, будуюцца пасёлкі новых саўгасаў, новыя прамысловыя цэнтры. Усё гэта патрабуе разгорнутага жыллёвага будаўніцтва. Яно рэалізуецца на аснове прамысловага будаўніцтва. Для гэтага і ствараецца індустрыяльная база. У Пінску ўжо ўведзены ў дзеянне завод зборных жалезабетонных канструкцый, прадпрыемства санітарнага і электрычнага хатняга абсталявання, павялічваецца вытворчая магутнасць Гарынскага завода дрынажных труб. Побач будуюць буйны цагельны завод. Дзяржаўная камісія прыняла ў эксплуатацыю першую чаргу Ганцавіцкага завода па выпуску буйнапанельных элементаў домабудавання.

ПІЯНІНА ВЫШЭЙШАЙ ЯКАСЦІ

Барысаўская фабрыка музычных інструментаў распачала выпуск новых піяніна «Беларусь—6». Для ацэнкі музычнай якасці гэтага піяніна быў запрошаны лаўрэат міжнародных конкурсаў піяністаў Валерый Шацкі. Ацэнка выпала на выдатна. Піяніна «Беларусь—6» атрымала ад дзяржаўнай камісіі Знак якасці.

ПОМНІК ПАРТЫЗАНСКАМУ ПОДЗВІГУ

Вясной 1944 года гітлераўскае камандаванне кінула супраць партызан Полацка-Лепельскай зоны 60-тысячную групіроўку войск, узмоцненую танкамі і самалётамі. Гэтай аперацыяй камандаваў гітлераўскі генерал Рэйнгард. Яна ў фашыстаў называлася «Веснавое свята», якога ім не давялося святкаваць. 16 партызанскіх брыгад правалі кола варожага акружэння і выйшлі з блакады.

Каб увекавечыць гэты подзвіг народных мсціўцаў, урад БССР выдзеліў сродкі на ўвядзенне на месцы прарыву блакады ў раёне вёскі Паперна мемарыяльнага комплексу, будаўніцтва якога ўжо распачалося.

ПРА РАЙСК

Мінская газета «Літаратура і Мастацтва» ад 28 студзеня 1972 года надрукавала ўрывак з аповесці «Топтаная зямля», аўтарам якой з'яўляецца папулярная на Беласточчыне польская пісьменніца Марыя Шулецкая. У паясняльным слове рэдакцыя адзначае, што дзеі гэтай аповесці праходзяць менавіта ў беларускай вёсцы на Беласточчыне.

(вр)

КАНЕЦ V КАДЭНЦЫІ СЕЙМА

8 лютага г.г. адбылася сустрэча Прэзідыума Сейма з членамі прэзідыумаў сеймавых камісіяў. З прамоваю выступаў маршал Сейма Дызма Галай. Расказаў ён аб дасягненнях Сейма V кадэнцыі. Была гэта апошняя сустрэча ў Сейме бягучай кадэнцыі. V кадэнцыя Сейма канчаецца 15 лютага г.г.

ПАСЯДЖЭННЕ ЦК ПАРП

9 лютага г.г. адбылося ў Варшаве III пленарнае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта ПАРП, якое прысвячалася: 1) Задачам партыйных інстанцый і арганізацыяў у выбарчай кампаніі ў Сейм ПНР. 2) Інфармацыі аб працы над перспектыўнай праграмай пабудовы кватэр. 3) Інфармацыі аб працы Дарадчага Палітычнага камітэта дзяржаў-старон Варшаўскага дагавору. Пасяджэнне вёў I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк. З пасобнымі тэмамі знаёмілі члены Палітычнага Бюро і сакратары ЦК ПАРП: Эдвард Бабюх, Ян Шыдляк і Юзэф Тэйхма.

ПАСЯДЖЭННЕ ПРЭЗІДЫУМА УРАДА

11 лютага г.г. адбылося пасяджэнне Прэзідыума ўрада, якое прысвячалася справам развіцця і лепшай працы кааператываў, а таксама паляпшэнню сістэмы і арганізацыі прасторнага планавання.

ВІЗІТ І СУСТРЭЧЫ Э. ГЕРКА

10 лютага г.г. I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк правёў сустрэчу з кіраўніцтвам Польскай акадэміі навук, якое праінфармавала першага сакратара ЦК з праблемамі дзейнасці Акадэміі і развіццём навукі ў Польшчы.

У той жа дзень I сакратар ЦК ПАРП прыняў у ЦК ПАРП 17-асабовую дэлегацыю шахцёраў і плавільшчыкаў медзі, цынку і свінца. Члены дэлегацыі гаварылі аб прынятых абавязацельствах адносна дадатковай прадукцыі ў бягучым годзе. Вартасць абавязацельстваў, эфектам якіх будзе прыспяшэнне пабудовы важных для шахцёраў і плавільшчыкаў інвестыцый, складаюць суму 800 мільёнаў злотых.

11 лютага г.г. I сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк наведаў рабочыя калектывы механічнага прадпрыемства «Понар» і азотнага прадпрыемства. Цікавіўся ён дасягненнямі навуковых супрацоўнікаў гэтых прадпрыемстваў у галіне новых хімічных вырабаў для лёгкай прамысловасці.

ВІЗІТ Э. БАБЮХА

12 лютага г.г. сакратар ЦК ПАРП Эдвард Бабюх правёў сустрэчу з калектывам Паўночнай суднаверфі ў Гданьску. Знаёміўся ён з прадукцыйным працэсам суднаверфі і перспектывамі далейшага развіцця прадпрыемства. Цікавіўся ўмовамі працы, сацыяльна-бытавымі праблемамі і г.д.

Варта адзначыць, што рабочыя абавязаліся дадаткова пабудаваць адно рыбацкае судна агульнай вартасці 138 мільёнаў злотых.

ВІЗІТ С. АЛЬШОЎСКАГА

12 лютага г.г. член Палітычнага Бюро ЦК ПАРП, міністр замежных спраў Сцяпан Альшоўскі правёў сустрэчу з палітычна-гаспадарчым актывам Паенчнаўскага павету ў Лодзінскім ваяводстве. С. Альшоўскі наведаў таксама Радомска і Пётркаў. (яц)

ПЛЕНУМ ВК ФАН

11 лютага адбылося ў Беластоку пленарнае пасяджэнне Ваяводскага камітэта Фронту адзінства народу. Згодна з выбарчым календаром, які прадставіла Рада Дзяржавы, да 18 лютага павінна быць закончана складанне спіскаў выбаршчыкаў і абвяшчэнне аб спісках кандыдатаў на паслоў ад асобных выбарчых акруг.

На пленарным пасяджэнні ФАН прысутнічалі старшыня Цэнтральнай рэвізійнай камісіі ЦК ПАРП А. Лашэвіч, член Рады Дзяржавы Я. Красоўская, I сакратар ВК партыі З. Куроўскі, прэзас ВК ЗСЛ Ю. Сапежынскі і старшыня ВК СД Р. Бартнік. Вёў пасяджэнне старшыня ВК ФАН С. Юхніцкі. Ён таксама выступіў з дакладам, у якім прадставіў галоўныя прынцыпы выбарчай праграмы, паказаў вялікія задачы, якія стаяць перад усімі жыхарамі нашага ваяводства ў выконванні супольных імкненняў, падкрэсліў, што беластоцкія прадпрыемствы вельмі актыўна ўключыліся ў акцыю на заклік партыі пад лозунгам «Шукаем 20 мільярдаў».

Пасля дакладу выступіў сакратар ВК партыі Ул. Юшкевіч. Ён ад імя Ваяводскай дагаворнай камісіі партыі і палітычных стронніцтваў прадставіў спісак кандыдатаў на паслоў ад Беластоцкай зямлі. У спіску ёсць 23 асобы, з іх 19 сакавіка мы выбярэм 17 паслоў у Сейм.

Затым адбылася дыскусія.

ЗАКЛІК ВК ФАН

14 лютага Ваяводскі камітэт Фронту адзінства народу апублікаваў заклік да ўсіх выбаршчыкаў Беласточчыны. У ім гаворыцца аб тым, што выбарчая дэкларацыя Агульнапольскага камітэта ФАН з'яўляецца праграмай далейшага ўсебаковага развіцця нашай краіны, праграмай вырашэння новых, павялічаных, амбітных заданняў. Ад выканання іх залежаць будзе прагрэс ва ўсіх галінах нашага жыцця. На кожным рабочым месцы патрэбна наша ініцыятыўнасць, актыўнасць і адданасць. Найлепшай падтрымкай пастаноў VI з'езду партыі, якія з'яўляюцца нашай выбарчай праграмай, будзе добрая, салідная праца.

Ваяводскі камітэт ФАН заклікае галасаваць за нашых супольных кандыдатаў і за нашу супольную праграму.

Р. ФРЭЛЕК У БЕЛАСТОКУ

У мінулую суботу ў Беластоку прабываў член Сакратарыята ЦК партыі Рышард Фрэлек. Ён сустрэўся з партыйным актывам нашага ваяводства. Вечарам член Сакратарыята пабываў на сустрэчы са студэнтамі.

З'ЕЗД ЗСЛ

12 лютага адбыўся X Ваяводскі з'езд дэлегатаў ЗСЛ. Дэлегаты былі прадстаўнікамі 17,5-тысячнай арміі ЗСЛ-яўцаў. Ад цэнтральных улад на з'ездзе прысутнічалі член Сакратарыята ГК ЗСЛ Ф. Стажэц і сакратар Галоўнай рэвізійнай камісіі ЗСЛ Я. Рызнар. Прысутнічалі таксама члены экзекутывы і сакратарыята ВК партыі з I сакратаром З. Куроўскім, старшыня ВК СД Р. Бартнік і прадстаўнікі іншых грамадскіх арганізацый.

З'езд падсумаваў дасягненні ў працы, культуры і ідэалагічным узросце жыхароў вёскі і накрэсліў новыя вельмі амбітныя заданні. (яч)

NIEDZIELA 20.II.

7.45 Program dnia. 7.50 TV Kurs Rolniczy: „Zapobieganie i zwalczanie choroby obrzękowej u prosiąt". 8.25 „Przypominamy, radzimy". 8.35 „Nowoczesność w domu i zagrodzie". 9.00 TV Klub Śmiałych. 10.15 „W kręgu mistrzów sztuki" — „Początki krajobrazu". 10.55 PKF. 11.05 „W starym kinie". 12.00 Dziennik. 12.15 Sprawozdawczy magazyn sportowy. 14.00 „Przemiany". 14.30 Dla dzieci: „Przygody Skrzata Dzięcielinka". 15.15 „Piórkiem i węglem". 15.40 Finał X Olimpiady Wiedzy Rolniczej. 16.50 „Po przygodę" — film TVP odc. I. 17.25 „Melodie Wielkiego Ekranu". 18.30 Świat i Polska". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.00 „Przyjęcie" — film fab. ang. (od lat 16). 20.55 Magazyn sportowy. 21.25 Scena Monodram: F. Dostojewski — „Marmieładow" (fragmenty powieści „Zbrodnia i kara"). 22.15 „Poślizg" — rep. film.

PONIEDZIAŁEK 21.II.

15.20 i 22.35 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Zwierzyniec". 17.25 „Echo stadionu". 18.00 „Kraj stu narodów" — film dok. radz. 18.25 TV Kurier Warszawski. 18.45 „Eureka". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr TV: M. Frisch — „Biografia". 21.35 „Słuchając Chopina w Żelazowej Woli" — koncert z udziałem Haliny Czerny-Stefańskiej i Adama Harasimowicza. 22.15 Dziennik.

WTOREK 22.II.

9.00 Dla szkół: (kl. I. lic.) Język polski — Molier „Świętoszek". 10.00 Dla szkół: (kl. IV) „Ludwik Waryński". 10.20 „Ich dzień powszedni" — film fab. pol. (od l. 16). 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — E. Bryll „Rzecz listopadowa". 12.45 i 13.55 Przysposobienie Rolnicze: „Pielęgnacja bydła". 15.20 i 22.20 Politechnika TV I roku. Matematyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ludzie na doku". 17.10 „Oferty". 17.30 Ekran Młodych. 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Ich dzień powszedni" — film fab. radz. (od l. 16). 21.45 „Kontakty". 22.15 Dziennik.

ŚRODA 23.II.

10.55 Dla szkół: (kl. V) Historia — „Polska pierwszych Piastów". 11.30 „Nie ma drogi powrotnej" — film fab. radz. cz. II. 12.45 Dla szkół: (kl. VIII) Chemia — „Pożyteczne związki wapnia". 13.40 „Wybieramy zawód". 15.20 i 23.10 Politechnika TV. Kurs przygotowawczy. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla młodych widzów: „Kino z komentarzem", „Ludzie z różnych stron świata" — film. 17.30 „L-4" „Polak pracuje" 18.00 „Poligon". 18.30 „Ballady żołnierskie". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Nie ma drogi powrotnej" — film fab. radz. cz. II. 21.15 „Światowid". 21.45 PKF. 21.55 „Artyści, których podziwiamy" — Kazimierz Wiłkomirski. 22.45 Dziennik. Wiadomości sportowe.

CZWARTEK 24.II.

8.15 Matematyka w szkole: „Matematyka w klasach matematyczno-fizycznych". 9.55 Dla szkół: (kl. V) Język polski — „Spotkanie z pisarzem". 10.55 Dla szkół: (kl. VII) Język polski — A. Fredro „Zemsta". 11.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — „Młoda poezja radziecka". 13.40 i 14.35 Mechanizacja Rolnictwa: „Mechanizacja produkcji ziemniaków" cz. I i II. 15.20 i 23.00 Politechnika TV I roku. Fizyka. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 „Ekran z bratkiem". 17.45 Magazyn ITP. 18.00 „Owady — ważki" — film wł. („Poznajmy przyrodę"). 18.20 TV Kurier Olsztyński. 18.40 „System" („Przed startem"). 19.10 „Przypominamy, radzimy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 Teatr Sensacji: J. Janicki — „Amerykańska guma do żucia Pinky". 21.30 „Refleksje". 22.00 „A piosenka tak ludziom potrzebna" — recital Marii Pachomienko. 22.20 „Rozmowy o książkach". 22.30 Dziennik. Wiadomości sportowe.

PIĄTEK 25.II.

8.00 TV Kurs Rolniczy: „Użytkowanie i pielęgnacja nabytych loszek hodowlanych". 8.35 „Nicholas Nickleby" — film tv ang. odc. II. 9.55 Dla szkół: (kl. VIII) Zajęcia techniczne — „Nowoczesne mieszkanie". 10.55 Dla szkół: (kl. IV lic.) Język polski — E. Bryll „Recz listopadowa". 11.55 Dla szkół: (kl. VII) Wychowanie obywatelskie — „Przyroda i my". 12.45 Dla szkół: (kl. II—III lic.) Przysposobienie obronne — „Obronny Układ Warszawski". 15.20 i 22.30 Politechnika TV I roku. Rysunek techniczny. 16.25 Program dnia. 16.30 Dziennik. 16.40 Dla dzieci: „Pora na Telesfora". 17.30 „Nie tylko dla pań". 17.50 TV Kurier Mazowiecki. 18.10 Wszechnica TV: „Nasi uczeni". 18.40 „Śpiewa Teresa Tutinas". 19.05 „Sport, turystyka, wypoczynek ludzi pracy". 19.20 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.05 „Nicholas Nickleby" — film tv ang. odc. II. 20.30 „Kraj". 21.10 Teatr TV: A. Sztejn — „W niewoli czasu". 22.10 Dziennik.

SOBOTA 26.II.

9.55 Dla szkół: (kl. VI) Geografia — „Między Wisłą a Pilicą". 10.55 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o człowieku — „Skóra". 11.30 „Białe słońce pustyni" — film fab. radz. 15.50 Program dnia. 15.55 Program I proponuje. 16.15 Redakcja Szkolna zapowiada. 16.30 Dziennik. 16.40 Teatr Młodego Widza: Szota Rustaweli — „Witeź w tygrysiej skórze". 17.35 TV Informator Wydawniczy. 17.55 „Z kamerą wśród zwierząt". 18.30 „Pegaz". 19.20 Dobranoc. 19.30 Monitor. 20.20 „Białe słońce pustyni" — film fab. radz. 21.40 Dziennik. Wiadomości sportowe. 22.00 „Szopka karnawałowa czyli Słowo Królowej Małgorzaty".

PIĄTEK, 18 LUTEGO

14.25 Program dnia. 15.30 Zasłużony działacz sztuki BSRR M. Sawicki. 16.00 Panorama nowin. 17.30 Film animowany. 17.45 Spektakl TV. 19.00 Czas. 19.30 Dalszy ciąg spektaklu. 20.30 Koncert chóru „Dojna".

SOBOTA, 19 LUTEGO

9.00 Białe i czarne. 9.20 Szkatułka muzyczna. 9.30 Przegląd międzynarodowy. 9.45 Film animowany dla dzieci. 10.10 Tańczcie z nami. 10.40 Dla wsi. 11.15 W eterze „Młodość". 13.05 Film TV. 14.15 Program międzynarodowy. 14.50 Spotkania muzyczne. 16.00 Panorama nowin. 16.10 W świecie zwierząt. 17.10 Seryjny film TV.

NIEDZIELA, 20 LUTEGO

8.00 Kiosk muzyczny. 9.00 Wszechzwiązkowy festiwal twórczości ludowej. 10.30 Czterej pancerni i pies. 13 seria. 14.00 Uniwersytet ludowy. 15.00 Klub filmowy. 16.00 Nowiny. 16.35 Kronika filmowa. 16.45 Seryjny TV film fabularny. 19.00 Czas. 19.30 Program sportowy.

„ГЛЯДЗЕЦЬ НА ТРАВУ”

Багацці беларускай літаратуры становяцца ўсё больш даступнымі польскаму чытачу. На паліцах кнігарань нашай краіны часцей і часцей паяўляюцца новыя пераклады твораў беларускіх пісьменнікаў на польскую мову. Не так даўно «Ніва» паведамляла аб выхадзе ў лодзінскім выдавецтве анталогіі беларускай паэзіі «Беларускія вершы», а ўжо выйшаў у свет зборнік апавяданняў вядомага сучаснага беларускага празаіка Янкі Брыля «Глядзець на траву»[1]) ў перакладзе Юзэфа Мацея Кановіча пад рэдакцыяй Тадэуша Хрусцялеўскага.

Лодзінскае выдавецтва, прадстаўляючы польскаму чытачу постаць беларускага пісьменніка, у сваёй ноце падкрэслівае, што «Брыль з'яўляецца дасканалым назіральнікам і псіхолагам, майстрам заўважаць і на жыва пераказваць дробныя малюнкі з жыцця, якім дае абагульняючае значэнне. Яго апісанні прыроды, асабліва палескай, нагадваюць найлепшыя старонкі з кніг Вейсенгофа».

У зборнік увайшлі 23 апавяданні і лірычныя мініяцюры, напісаныя Я. Брылем у розныя гады і прадстаўляючыя ўсе перыяды яго багатай звыш 30-цігадовай навелістычнай творчасці.

Янка Брыль прыйшоў у беларускую літаратуру ўжо ў пасляваенны час. Яго першы зборнік апавяданняў выйшаў у Мінску ў 1946 годзе і паказаў аўтара як пісьменніка з вялікім жыццёвым вопытам і адметным мастацкім стылем. Нарадзіўся ён 4 жніўня 1917 года ў Адэсе ў сям'і чыгуначніка. У 1922 г. уся іх сям'я вяртаецца на радзіму ў вёску Загор'е на Навагрудчыне. У суседнім мястэчку Турэц будучы пісьменнік канчае польскую сямігодку, з якой ён вынес замілаванне да мастацкага слова. Беларускаму сялянскаму юнаку чароўны свет літаратуры дапамагла адкрыць настаўніца-полька. Аб ёй ва ўступным артыкуле «Да польскага чытача», якім адкрываецца зборнік, Я. Брыль піша: «Паланістка і настаўніца спеваў, пані Мар'я вучыла нас, заходнебеларускіх пастушкоў, любіць усё высакароднае і каштоўнае ў літаратуры і музыцы польскага народа. Яна — «крэсавая» полька, выхаванка рускай гімназіі — ведала нашую літаратуру і народную творчасць і ў часе рэдкіх урокаў беларускай мовы адкрывала перад намі нашую, уласную, родную прыгажосць. Яна таксама была школьным бібліятэкарам, з яе рук трапляли да нас умела падобраныя кнігі, перакладзеныя з іншых моваў. Пасля верасня 1939 года пані Мар'я працавала ў савецкай школе, а ў дні нямецкай акупацыі загінула ў лагеры смерці ў Калдычаве. Яе жыццё стала часцінкай майго, да яе постаці я ўжо два разы вяртаўся ў сваіх творах (у аповесці «Сірочы хлеб» і рамане «Птушкі і гнёзды») і цяпер яе тут яшчэ раз з самай сардэчнай удзячнасцю ўспамінаю».

Пасля заканчэння пачатковай школы Я. Брыль працуе на гаспадарцы, многа чытае. Спрабуе пісаць вершы і апавяданні, з якіх «Дзіця» і, закончанае ў пазнейшы час, «Марыля», знаходзім у зборніку. У 1939 годзе яго прызываюць у Войска Польскае. Ён служыць у марской пяхоце і ў трагічныя дні верасня разам са сваімі польскімі сябрамі-салдатамі абараняе Гдыню. Затым фашысцкі палон, падняволеная праца ў маёнтку баўэра і на шклозаводзе, а таксама — другі раз — уцёкі ўвосень 1941 года на радзіму. Гэты жудасны час знайшоў адлюстраванне ў апавяданнях пісьменніка «Шумела мора», «Кроў на сцяне», «Сонечны зайчык» і «Зязюлька», што змешчаны ў зборніку. У хуткім часе Я. Брыль ідзе ў партызаны і там у брыгадзе імя Жукава служыць сувязным, затым працуе рэдактарам партызанскай газеты «Сцяг свабоды». Да ўспамінаў з тых гераічных гадоў пісьменнік часта будзе вяртацца ў сваіх творах. У зборніку ім прысвечаны «Маці», «Казачок», „Memento mori” і іншыя апавяданні.

Паглыблены псіхалагічны аналіз чытач знойдзе ў апавяданні «Глядзець на траву», якое замыкае зборнік.

Я. Брыль вядомы ў Беларусі як аўтар шматлікіх аповесцей, як перакладчык твораў М. Канапніцкай, Л. Кручкоўскага, Т. Ружэвіча, У. Махэека і іншых польскіх пісьменнікаў на беларускую мову.

Канчаючы нашу інфармацыю аб польскім выданні выбраных апавяданняў беларускага пісьменніка, хочацца ўслед за Янкам Брылем выразіць сардэчную ўдзячнасць лодзінскім прыяцелям беларускай літаратуры, якія клапоцяцца пра тое, каб наблізіць да польскага народа літаратурныя здабыткі яго бліжэйшага суседа — беларускага народа.

Мікалай Гайдук

[1]) Janka Bryl, „Patrzeć na trawę”, Wydawnictwo Łódzkie 1971.

30 ГАДАВІНА ППР

31 студзеня г.г. у клубе работнікаў культуры і мастацтва «Муза» ў Беластоку была адкрыта выстаўка пад загалоўкам «ППР — тварэц Людовага польскага войска». Арганізавалі яе Музей польскага войска ў Беластоку і клуб «Муза». Ва ўрачыстасці адкрыцця выстаўкі прымалі ўдзел: сакратар ВК ПАРП тав. Я. Златажынскі, намеснік старшыні Прэзідыума ВРН Р. Лазаровіч і былы намеснік камандзіра I Дывізіі пяхоты імя Тадэуша Касцюшкі — Уладзімір Сакорскі (на здымку).

З нагоды пабыўкі ў Беластоку старшыня камітэта па справах радыё і тэлебачання Уладзімір Сакорскі правёў сустрэчы з афіцэрамі і ЗМС-аўскай моладдзю. Расказаў ён аб баявым паходзе I Дывізіі імя Т. Касцюшкі і аб станаўленні народнай улады ў Польшчы пасля вызвалення. Адказаў ён таксама на пытанні адносна сваёй нядаўна выдадзенай кніжкі пад загалоўкам «Палякі пад Леніна» і даваў аўтографы.

(ця)

Фота: ЦАФ Р. Сянько

ДЗЕЯЧАМ ППР

Як мы ўжо інфармавалі, гарадскі аддзел БГКТ у Беластоку правёў урачысты сход, прысвечаны 30 гадавіне ППР.

На сход прыйшлі старэйшыя і моладзь, каб сустрэцца з тымі, хто ствараў партыю, з тымі, якія былі яе першымі членамі. Успамінамі аб дзейнасці пэпээраўскай арганізацыі ў Гарадку падзяліўся з прысутнымі Сяргей Гайдук, які разам са сваёю жонкаю Надзяй дзейнічаў у гэтым мястэчку.

З прыемнасцю паведамляем нашым чытачам, што за актыўную дзейнасць у радах Польскай рабочай партыі Рада Дзяржавы прызнала Надзі Гайдук Афіцэрскі крыж Ордэна адраджэння Польшчы. Ганаровую адзнаку «Заслужаны Беласточчыне» атрымалі дзеячы ППР, актывісты нашага таварыства, між іншымі, Аляксандр Кунах і Рыгор Скарынкевіч. Шчыра віншуем.

На здымку: На ўрачыстым сходзе ў БГКТ выступае Сяргей Гайдук.

Тэкст і фота А. Карпюк

БЕЛАРУСКІЯ КНІГІ

АЛЕКСАНДРОВІЧ Андрэй, Вершы, стар. 176, ц. 5 зл. 90 гр.

Гэтая кніжачка выбраных вершаў беларускага паэта старэйшага пакалення выйшла ў цыкле «Бібліятэка беларускай паэзіі» ў малафарматным кішэнным выданні. Змяшчае яна лепшыя творы розных год А. Александровіча — аднаго з лепшых майстроў беларускай лірыкі.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай паэзіі.

ЖЫЧКА Хведар. «Настой», Мінск 1968, стар. 80, цана 1 зл. 80 гр.

Гэта зборнічак вершаў сучаснага беларускага пісьменніка сярэдняга пакалення, вядомага нам больш за ўсё з яго творчасці для дзяцей і моладзі. Але ў «Настоі» чытач знойдзе спелую паэзію Х. Жычкі, прысвечаную прыгажосці жыцця і вернасці высокаму грамадскаму абавязку чалавека ў сацыялістычным грамадстве.

Рэкамендуем усім любіцелям беларускай паэзіі.

ШАХАВЕЦ Уладзімір. «На зімнім возеры», Мінск 1970, стар. 24, цана 90 гр.

Зборнічак, у які ўвайшлі тры апавяданні для дзяцей малодшага школьнага ўзросту. Зборнічак аздоблен прыгожымі каляровымі ілюстрацыямі.

Зборнічак павінен абавязкова апынуцца ў школьных і грамадскіх бібліятэках, а таксама ў школьнікаў. Ён вельмі карысны для дзяцей малодшых класаў.

У ГОНАР ЯНКІ КУПАЛЫ І ЯКУБА КОЛАСА

Камітэт святкавання 90 гадавіны з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа пад старшынствам члена прэзідыума ГП БГКТ, паэта А. Баршчэўскага на сваім пасяджэнні 26 студзеня гэтага года апрацаваў багаты план мерапрыемстваў, якія будзе праводзіць на працягу ўсяго 1972 года Беларускае грамадска-культурнае таварыства для ўшанавання светачаў беларускай літаратуры.

Пазнаёміць членаў БГКТ і шырокую грамадскасць з жыццёвым і творчым шляхам Я. Купалы і Я. Коласа дапамогуць спецыяльныя даклады, якія апрацоўваюць члены камітэта і з якімі выступіць актыў нашай арганізацыі на ўрачыстых акадэміях, сходах і вечарынах. Для мастацкай часткі гэтых урачыстасцей рыхтуюцца літаратурныя мантажы, адзін з іх будзе прадстаўляць паэтычную творчасць Я. Купалы, другі, — выбраныя эпізоды з паэзіі, прозы і публіцыстыкі Я. Коласа.

«Ніва» прадбачвае публікаваць на сваіх старонках значную колькасць матэрыялаў, прысвечаных творчасці і дзейнасці абодвух пісьменнікаў.

Галоўнае праўленне БГКТ паклапоціцца аб тым, каб запрасіць на Беласточчыну прадстаўнікоў Саюза пісьменнікаў Беларусі.

Члены камітэта выступяць у польскім друку з артыкуламі, знаёмячымі грамадскасць нашай краіны з велічнымі постацямі Янкі Купалы і Якуба Коласа і іх сувязямі з польскай літаратурай.

Цэнтральную ўрачыстую акадэмію, прысвечаную Янку Купалу, вырашана правесці ў пачатку ліпеня ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ. На ёй з канцэртнай праграмай па творах народнага беларускага паэта выступіць мастацкі калектыў з Гарадка.

У пачатку лістапада цэнтральная ўрачыстасць у гонар Якуба Коласа адбудзецца таксама ў памяшканні Галоўнага праўлення БГКТ. Мастацкую частку яе ўзбагацяць выступленні пераможцаў міжшкольнага конкурсу на вечарыну, прысвечаную 90 гадавіне Я. Купалы і Я. Коласа, лаўрэаты конкурсу «Беларуская песня — 72», артысты эстрады «Лявоніха».

Члены літаратурна - мастацкага аб'яднання «Белавежа» ўнясуць у вянок памяці выдатных беларускіх пісьменнікаў прысвечаныя ім свае творы.

Камітэт святкаванняў 90 гадавіны з дня нараджэння Я. Купалы і Я. Коласа атрымае ўсебаковую дапамогу з БССР ад Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі, якое ў сваім лісце да Галоўнага праўлення БГКТ ад 6 студзеня 1972 года паведаміла, што «Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі разам з творчымі арганізацыямі рэспублікі рыхтуюць комплексныя матэрыялы, прысвечаныя знамянальным датам: біяграфічныя артыкулы, успаміны сучаснікаў, фотападборкі, кінафільмы, грампласцінкі, магнітафонныя плёнкі з запісам галасоў паэтаў і канцэртных праграмаў на тэксты Я. Купалы і Я. Коласа».

Камітэт святкаванняў 90 гадавіны з дня нараджэння Я. Купалы і Я. Коласа выражае сардэчную ўдзячнасць нашым савецкім таварышам за дапамогу, якая з'яўляецца гарантыяй, што ўсе мерапрыемствы Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў гонар вялікіх творцаў беларускай літаратуры будуць праходзіць з багатай праграмай і на належным узроўні.

Мікалай Гайдук

Пачатак на стар. 1

КАНФЕРЭНЦЫЯ У МІЛЕЙЧЫЦАХ

арганізацыйным справам БГКТ. На канец 1971 года было 19 гурткоў, аб'ядноўваючых 456 членаў, якія пражываюць у 27 вёсках. Сацыяльны склад іх наступны: сялян — 201, рабочых — 97, інтэлігенцыі — 112, у тым ліку 14 настаўнікаў.

З агульнага ліку членаў БГКТ 190 асоб — члены ПАРП, 20 — ЗСЛ і 107 — ЗМВ, 82 асобы з'яўляюцца членамі сельскагаспадарчых гурткоў. Прыведзеныя лічбы сведчаць аб тым, што члены БГКТ заангажаваны грамадска і палітычна, што яны карыстаюцца вялікім аўтарытэтам у сваім асяроддзі. Доказам гэтага з'яўляецца той факт, што 39 членаў БГКТ — гэта радныя (1 — ВРН, 3 — ПРН і 35 — ГРН) і 43 асобы працуюць у розных камісіях гэтых рад.

Справаздачны даклад ахарактарызаваў усе бакі трохгадовай дзейнасці БГКТ, паказаў дасягненні, а таксама недахопы ў працы праўлення аддзела. Да гэтых недахопаў належыць перш за ўсё недастатковы ўплыў БГКТ на вёскі ў ваколіцах Сямяціч, Драгічына і Гарадзіска. Там няма гурткоў БГКТ, а ёсць запатрабаванне на дзейнасць БГКТ. Аб гэтым гаварылі падчас дыскусіі Анатоль Касцюк і Язэп Мартынюк.

Анатоль Хурсовіч звярнуў увагу на недастатковы ўдзел настаўнікаў у культурна-асветнай дзейнасці БГКТ, Янка Вішанка закрануў праблему рамонту памяшкання ў Мілейчыцах, з якога трэба зрабіць сапраўдны дом культуры, Андрэй Датчук гаварыў аб цяжкасцях, звязаных з чытальніцтвам на беларускай мове, а Уладзімір Баранчук — аб патрэбе такіх святліц, якія выконвалі б ролю цэнтраў культурнай дзейнасці. Выступленне сакратара павятовай рады нарадовай у Сямяцічах закранала справы павету і Мілейчыц, якія датычыліся аховы здароўя. Сакратар ГП БГКТ Янка Зенюк сваё выступленне прысвяціў галоўным напрамкам працы Беларускага таварыства і высока ацаніў дзейнасць сямяціцкага аддзела БГКТ.

На канферэнцыі была прадстаўлена прапанова адносна складу новага праўлення і складу дэлегатаў на VII з'езд БГКТ. Камісія прапаноў апрацавала праект пастановы, у якой, між іншым, сказана: «Канферэнцыя пастанаўляе, што напрамкі нашай працы вынікаюць з пастаноў VI з'езду ПАРП і таму неабходна склікаць нараду актыву на тэму заданняў БГКТ у святле партыйных пастаноў». «У рамках Фронту адзінства народу — БГКТ актыўна ўключыцца ў выбарную кампанію ў Сейм»; «БГКТ урачыста адзначыць 90 гадавіну з дня нараджэння вялікіх беларускіх пісьменнікаў Янкі Купалы і Якуба Коласа; БГКТ будзе шырока папулярызаваць веды аб СССР, асабліва аб БССР».

Новае 21-асабовае праўленне выбрала прэзідыум аддзела. У склад яго ўвайшлі: Анатоль Мартыновіч — старшыня, Андрэй Датчук — намеснік старшыні, Міхась Вішанка — сакратар і члены — Сяргей Крэйза, Кастусь Пытлюк, Іван Мойсей і Мікалай Падлашчык.

Трохасабовую рэвізійную камісію ізноў узначаліў Язэп Мартынюк. На VII з'езд БГКТ канферэнцыя выбрала 11 дэлегатаў.

У канферэнцыі прынялі таксама ўдзел прадстаўнік павятовага ўпраўлення ўнутраных спраў ПРН у Сямяцічах Крыстына Пэлшынска і штатныя працаўнікі ГП БГКТ.

Прапагандысты самаабароны

Закончыўся нядаўна другі ўжо конкурс у галіне ўсеагульнай самаабароны, у якім удзельнічалі прадстаўнікі рэдакцыйных калектываў «Газеты беластоцкай», «Польскага Радыё», «Нашай всі» і «Нівы».

Калектывы прымаючыя ўдзел у конкурсе, удзельнічалі ў вайскова-спартыўных спаборніцтвах, а таксама ў конкурсе на найлепшую публікацыю аб усеагульнай самаабароне.

Урачыстасць заканчэння конкурсу адбылася ў памяшканні Прэзідыума ВРН, на якой былі ўручаны ўзнагароды. Першае месца заваявала дружына «Газеты беластоцкай», а трэцяе месца выпала калектыву «Нівы» ў складзе: Марыя Федарук, Сцяпан Рыбі і Янка Цялушэцкі. За найлепшыя публікацыі ў групе тыднёвікаў узнагароджан рэпартаж М. Федарук, супрацоўніцы нашага тыднёвіка.

На здымку:

М. Федарук атрымлівае кубак з рук шэфа Ваяводскага ваеннага штаба палкоўніка Збігнева Катоўскага.

Тэкст і фота А. Карпюк

Пастановы ўваходзяць у жыццё

29-га студзеня адбылася XV сесія Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку.

Удзельнікі сесіі асноўную ўвагу прысвяцілі абмеркаванню і зацвярджэнню прадстаўленага Прэзідыумам ВРН плана прац па выкананню задач, вынікаючых з пастаноў VI з'езду ПАРП і прапаноў, складзеных насельніцтвам нашага ваяводства ў перадз'ездаўскай дыскусіі. Гэты план з'яўляецца абшырным дакументам, ахопліваючым усе галіны жыцця і гаспадаркі нашага ваяводства.

Перадаць увесь яго змест у адным артыкуле немагчыма, таму абмяжуемся тут да выбраных праблем.

У бліжэйшым часе на Беласточчыне ўзрасце колькасць месц працы ў прамысловасці пераважна коштам павелічэння колькасці зменаў на прадпрыемствах. Прыбудзе таксама месц працы для жанчын.

Дробная вытворчасць выпусціць дадатковую звышпланавую прадукцыю для патрэб насельніцтва. Пры гэтым яе асноўная прадукцыя на рынак павялічыцца ў параўнанні з 1970 годам на 366 мільёнаў злотых у 1975 годзе, г.зн. на 79,7%. Ужо ў гэтым годзе дробная вытворчасць выпусціць на рынак тавараў на 58 мільёнаў зл. болей, чым у мінулым 1971 г.

Ствараюцца спрыяльныя ўмовы для сялянскага будаўніцтва і палепшыцца забеспячэнне сялян будаўнічымі матэрыяламі, якасць іх значна павысіцца. Гэтаму будзе служыць павелічэнне вытворчасці ў цагельнях і іншых прадпрыемствах будаўнічых матэрыялаў дзякуючы іх мадэрнізацыі, а таксама пабудова новага камбіната па вырабу цэглы магутнасцю ў 40 мільёнаў керамічных адзінак.

Гаспадары атрымаюць большыя магчымасці абмену насення збожжа і бульбы на самыя плённыя сарты і лепшае забеспячэнне сродкамі аховы раслін, каб маглі яны павысіць ураджай да 22 ц з га збожжа і 205 ц. з га бульбы. Паскорацца тэмпы прац па дрэнажу ворыўнай зямлі (з 9 тысяч га ў 1971 г. да 14 тысяч га ў 1975 г.). Побач з пашырэннем звозкі законтрактаванага збожжа ад сялян машынамі таксама будзе ўведзена звозка кормнікаў і ўбойнай жывёлы. Прадбачваецца далейшае развіццё жывёлагадоўлі і паляпшэнне яе распаўсюджаннем нізіннай чорна-белай расы кароў. Спрыяць гэтаму будзе таксама павелічэнне ліку ветэрынарыйных лячэбніц, лекараў ветэрынарыі і лепшае забеспячэнне лекавымі сродкамі. Будуць праведзены змены ў размяшчэнні крамаў згодна з пажаданнямі насельніцтва і значна палепшыцца стан забеспячэння гандлю патрэбнымі таварамі, асабліва неабходнымі для сельскай гаспадаркі.

Павялічыцца колькасць лекараў і медсясцёр у сельскіх пунктах аховы здароўя. Гэта будзе аблягчаць доступ да бясплатнай лекарскай апекі сельскаму насельніцтву.

Прэзідыум ВРН будзе старацца, каб у Беластоку адкрылася студыя па падрыхтоўцы працаўнікоў культурна-асветных устаноў, якая зможа забяспечыць узрастаючыя кадравыя патрэбы нашага ваяводства.

Да 30 чэрвеня 1973 года будзе апрацаваны рэгіянальны план развіцця Беласточчыны на наступныя 15 год.

Сесія ВРН сваёй пастановай абавязала ўсе павятовыя, гарадскія і грамадскія рады нарадовыя Беласточчыны разгледзець у бліжэйшым часе прадстаўленыя прэзідыумамі планы прац па выкананню на сваёй тэрыторыі заданняў, вынікаючых з пастаноў VI з'езду ПАРП і прапаноў, складзеных насельніцтвам у перадз'ездаўскай дыскусіі. Усе, хто ўнёсіў свае прапановы ў перадз'ездаўскай дыскусіі, павінны да 31 сакавіка г.г. атрымаць адказ, у якім будзе паведамлена аб спосабе рэалізацыі яго прапановы.

Праца XV сесіі ВРН у Беластоку з'яўляецца доказам, што ў нашым ваяводстве, як і ва ўсім краі, прапановы насельніцтва, выказаныя ў перадз'ездаўскай дыскусіі і пастановы VI з'езду ПАРП набылі вагу дзяржаўных рашэнняў і ўваходзяць у жыццё. (мг)

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

Павел Юрчук

Павел Юрчук з вёскі Дубіны, Гайнаўскага павету, вядзе 7-гектаравую гаспадарку. Значную частку зямельных угоддзяў ён штогод адводзіць пад збожжавыя культуры. Ураджаі атрымлівае даволі высокія. У 1971 годзе прадаў ён дзяржаве 12 цэнтнераў збожжа. Найбольш увагі Павел Юрчук прысвячае не раслінаводству, а жывёлагадоўлі. Гадуе свіней і кароў. У мінулым годзе прадаў ён дзяржаве 10 штук свіней вагою 120—130 кілаграмаў кожная. Зараз гадуе 6 штук кароў, у тым ліку тры дойныя. З думкай аб павелічэнні жывёлагадоўлі Павел Юрчук пабудаваў новы хлеў і ў далейшым намераны ўвесці там «малую механізацыю». Для кароў вырошчвае ён кармавыя расліны, напрыклад, кармавую моркву. Павел Юрчук, апрача асноўнай працы на сваёй гаспадарцы, выконвае дзве грамадскія функцыі: з'яўляецца ён радным ГРН і старшынёю мясцовага сельскагаспадарчага гуртка. У сельскагаспадарчым гуртку старшынстве ён ужо шосты год. Дубінскі гурток мае багаты парк сельскагаспадарчых машын: 8 трактараў з камплектамі падвесных машын, абмалотачныя агрэгаты, электрарухавікі і рухавікі ўнутранага згарання, бульбакапалкі, снапавязалкі і г.д. Штогод мае ён даходы. Пару гадоў таму назад сельгасгурток меў па 90 і 130 тысяч злотых даходу. У гэтым не малая заслуга клапоцячагася аб агульным дабры Паўла Юрчука.

У канцы мінулага года Павел Юрчук за добрыя поспехі ў жывёлагадоўлі і ў грамадскай працы быў узнагароджаны дзяржаўнай узнагародай — Залатым крыжам заслугі.

Янка Цялушэцкі, Фота аўтара

БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДАР БАРШЧЭЎСКІ

Перыяд Вялікага княства Літоўскага

ПЕРАКЛАДНАЯ ЛІТАРАТУРА — ЧАСТКА IV

Гістарычная аповесць. Побач з рыцарскімі аповесцямі, якія былі наогул плодам фантазіі аўтараў, у XVI і XVII ст. былі перакладзены на беларускую мову таксама аповесці гістарычнага характару. Зразумела, што і ў гістарычных творах нямала ёсць фікцыі і выдумкі. Зрэшты, гэта заканамерна. Нават сёння, нягледзячы на тое, што рацыяналізм і крытыцызм агортвае свет, у гістарычнай літаратуры паасобных народаў шмат тэндэнцыйнасці, самаідэалізацыі, якія не маюць нічога супольнага з аб'ектыўнай праўдай. Нас, зразумела, не цікавіць наколькі тыя гістарычныя аповесці, якія перакладаліся на беларускую мову, былі праўдзівыя і верагодныя. Цікавіць нас толькі іх змест, іх форма і спосаб іх перакладу на беларускую мову.

Сёння мы хочам заняцца кароткай характарыстыкай «Гісторыі аб Атыле, каралі ўгорскім», аповесці «Аб Мамаевым пабоішчы», навуковых хронік Бельскага і Стрыйкоўскага. «Гісторыя аб Атыле, каралі ўгорскім» была перакладзена ў канцы XVI ст. невядомым беларускім перакладчыкам з польскай мовы. Польскі тэкст не быў аднак творам арыгінальным. Ён таксама быў перакладам з лацінскага арыгіналу венгерскага пісьменніка Міклаша Олаха. У творы гэтым расказваецца аб жыцці і дзейнасці слаўнага караля Атылы. Аўтар перш за ўсё звяртае ўвагу на воінскую дзейнасць Атылы, але і іншыя галіны яго дзейнасці, а таксама схільнасці яго характару паказаны досыць шырока. Няма сумненняў, што аўтар ідэалізуе Атылу, упрыгожвае яго, захапляецца яго магутнасцю і сілай. Час ад часу аднак аўтар не можа паўстрымацца і ад асуджэння Атылы. Асуджэнне гэтае адносіцца найчасцей да выключнай жорсткасці Атылы, а таксама да яго слабасці ў адносінах да жанчын.

Канчаецца «Аповесць» апісаннямі цудаў, якія мелі месца пасля смерці Атылы. Зразумела, што маем тут дачыненне з фікцыяй і выдумкай з боку аўтара.

Увагі заслугоўвае таксама воінская аповесць «Аб Мамаевым пабоішчы». У супрацьпастаўленні да ўсіх іншых перакладзеных на беларускую мову твораў аповесць «Аб Мамаевым пабоішчы» прыйшла да нас не з захаду ці з поўдня, а толькі з Расіі. Аповесць была прысвечана перамозе рускага князя Дзмітрыя і яго саюзнікаў над татарскім ханам Мамаем на Кулікавым полі. Галоўную ўвагу аўтар канцэнтруе на постаці Дзмітрыя і постаці Мамая. Дзмітрый з'яўляецца сімвалам цнотаў, Мамай сінонімам зла. Князь Дзмітрый выразна ідэалізаваны. З твору даведваемся, што бітва на Кулікавым полі не мела характару канфлікту татарска-рускага. Справа ў тым, што на баку Дзмітрыя былі некаторыя рускія, а таксама і літоўскія князі. Пры гэтым аднак супольна з татарамі выступіла супраць Дзмітрыя некалькі рускіх князёў, а таксама літоўскі князь Ягайла, якога аўтар твора памылкова называе Альгердам.

З'яўленне беларускага перакладу ўсходнерускай аповесці сведчыла аб тым, што ў перыяд Вялікага княства Літоўскага кантакт Беларусі з Расіяй хацяі не характарызаваўся актыўнасцю, але ўсё ж такі існаваў.

І «Аповесць аб Атыле» і аповесць «Аб Мамаевым пабоішчы» спалучалі ў сваім змесце элементы гістарычнай праўды з элементамі літаратурнай выдумкі. У перыяд Вялікага княства Літоўскага з'яўляюцца аднак і творы, маючыя сцісла навуковы гістарычны характар. Да такіх твораў трэба аднесці «Хроніку ўсяго свету» Марціна Бельскага і «Хроніку Польшчы, Літвы і Русі» Мацея Стрыйкоўскага.

М. Бельскі напісаў сваю хроніку ў 1554 годзе. Невядомы беларускі аўтар пераклаў яе на нашу мову ўжо ў 1564 годзе. Некаторыя з даследчыкаў перакладчыка называюць Бжэжэўскім. У хроніцы Бельскага беларускі чытач знаходзіў вялікую колькасць фактаў з гісторыі Грэцыі і Рыму. Нямала ў хроніцы вестак аб нараджэнні Марыяй Хрыста і зараджэнні ў Рыме хрысціянства. У хроніцы Бельскага знаходзіў чытач таксама факты, звязаныя з Польшчай і многімі іншымі еўрапейскімі народамі. Зразумела, што не ўсё ў «хроніцы» адпавядала навуковай дакладнасці. «Хроніка» была вынікам веды і паняццяў, пануючых у XVI ст. І побач з фактамі гістарычнымі нямала ў ёй выдуманага і легендарнага.

Беларускі пераклад наогул верны польскаму арыгіналу. Сустракаюцца ў ім аднак фрагменты, якія адрозніваюцца ад «хронікі» Бельскага. Акадэмік Карскі думае, што гэтыя разыходжанні былі вынікам скарачэнняў або ўлас-

СЛЕДАМ ГУРТКОЎ БГКТ

БУДЗЕ, ЦІ НЕ БУДЗЕ ў Міклашах святліца?

Недзе ў верасні 1971 года першы раз стаяла гэтая справа на партыйным сходзе ў вёсцы. І потым ужо часта і ўсюды паўтаралася, што вёсцы патрэбна святліца і што хоча яна яе пабудаваць грамадскім чынам. Тлумачылася ўсюды: цяпер (без святліцы) ані моладзь не мае дзе арганізавана заняцца пастаноўкай п'есы (хлопцы і дзяўчаты з гуртка БГКТ пад нязісаным кіраўніцтвам Аляўтыны Рыбак прабавалі ставіць беларускую п'есу; нейкі час бегалі ў арлянскую святліцу), ані якая арганізацыя — ЛЗС, БГКТ, ЗМВ, — не мае дзе правесці сходу, ды ўвогуле няма дзе склікаць вясковы сход. Не гаворачы ўжо аб тым, што ў вёсцы трэба праводзіць сельскагаспадарчае навучанне, ці сустракацца з прыязджаючымі з павету або ваяводства інструктарамі.

Калі лета — паўбяды. Сходзяцца пад платамі. А зімою? Ходзяць ад хаты да хаты, просяць-моляць даць месца на сход. Ды каму ахвота даваць хату на сход? Вядома ж, што гэта абазначае.

Няма, адным словам, для Міклашоў іншага выхаду, як толькі пабудаваць вясковую святліцу. Пра гэта і сказалі без усялякіх прыкрас людзі на сходзе, які адбыўся тут з выпадку спраздачна-выбарнай кампаніі БГКТ.

Сход быў супольны: і гуртка БГКТ, і ЗМВ, і ўсіх жыхароў вёскі. Адбыўся ў хаце Уладзіміра Жужаля. Пратакол сходу ад дня 24.XI.71 г. у пункце 5 падае склад выбранага па волі вёскі камітэта будовы святліцы ў вёсцы Міклашы.

Сход прыняў пастанову аб будове святліцы. Пратакол пайшоў у ГРН у Орлі і ў ПРН у Бельску. Склад камітэта будовы святліцы ГРН у Орлі ўжо зацвердзіла. Адказу з ПРН у Бельску (з аддзела асветы і культуры) Міклашы яшчэ ніякага не атрымалі і нервуюцца, што несур'ёзна з імі паступаюць.

Прапанова Міклашоў: хочам пабудаваць сабе грамадскім чынам святліцу, неабходнае месца для супольных вясковых сходаў. Не хочам святліцы за 400, 500 ці 800, а нават за 200 тысяч злотых. Хочам пабудаваць святліцу за суму да 100 тысяч злотых, гаспадарскім спосабам і гаспадарскім розумам. Ёсць у нас энтузіязм, ёсць сілы, ёсць свае фахоўцы рознага роду. Маем ужо жвір, каменне, каля 20 тыс. злотых, і найважнейшае, маем вялікую ахвоту. Лічым, што гэтай справы нельга адцягваць. Нам абы дазвол. І мы возьмемся за працу.

Энтузіязму Міклашам сапраўды не бракуе. І калі гэтак гаворацца, прадстаўляюць свае прапановы, гучаць яны пераканаўча і будзяць веру ў тое, што людзі гэтыя, калі возьмуцца, дык зробяць, што абяцалі.

Гавораць Міклашы: кажуць нам паны з павету — назбірайце 200 тысяч грошай, тады падумаем. А нашто нам 200 тысяч! Вы зразумейце (звяртаецца да мяне), вёска невялікая, гаспадары не назбіраюць 200 тысяч адразу. Але сваімі ўласнымі рукамі можам без 200 тысяч пабудаваць такую, як нам патрэбна, святліцу. Мы гаспадары і па-гаспадарску лічым. І лічым, каб найшчадней і як найспраўней выходзіла. Гаспадар пачынае будаваць клуню, мае тыя 15 тысяч і мала-памалу ўжо гатовая клуня. Без лішніх мітусні, без лішніх слоў, звычайнай шэрай працай.

Гэтак гучаць запісаныя рацыі Міклашоўцаў. Дадаць хочацца, што яны ўжо маюць падтрымку ў чыне. Гаспадарскі розум падказаў людзям выкарыстаць асеннія нядзелі на нарыхтоўку жвіру і каменняў. Трактарамі маладыя хлопцы вазілі для будучай святліцы жвір з Дубяжына, а жанчыны збіралі на палях камені.

Каб усё было фармальна і ў парадку на спісак нанесены прозвішчы ўсіх жыхароў вёскі. З такім спіскам адной нядзеляй пайшлі па вёсцы солтыс Васіль Скшыпкоўскі, Васіль Бобэр і Сільвестр Орда. Вёска абавязалася даваць на святліцу па 200 зл. ад хаты. Хто даваў, адразу падпісваўся на спіску. У каго якраз не было грошай пад рукой, прынесіў потым. Нават два адзінокія старыя ў вёсцы далі свае 100 зл. Пануе абсалютная згода ў вёсцы, што кожны 200 зл гэтыя дасць. Грошы, якія ёсць, прызначаюцца на пустакі.

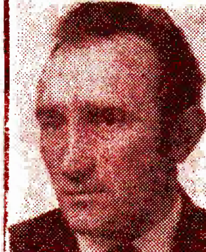
Кажуць Міклашы: мы так меркавалі — няхай улады дадуць нам дакументацыю (ГРН у Орлі прызначыла ўжо са свайго бюджэту 8 тысяч зл. на гэтакую дакументацыю), дык мы вось купім цэмент, прывязем пустакі і возьмемся да работы. Спатрэбіцца, яшчэ дакінем па пару злотых ад сябе, і зруб стаіць.

У Міклашах былі задаволены маім прыездам да іх. Верылі, што дам адказ на іхнія пастановы і іхнія сумненні. Верылі, што памагу.

А я з свайго боку хачу верыць, што адказныя ўлады больш спраўна і менш фармальна падыйдуць да справы Міклашоў. Нельга дапусціць, каб рацыянальная прапанова загінула ў паперах і нерацыянальных для вёскі правілах аб будове гігантычных, дарагіх дамоў культуры.

Вера Леўчук

Клюковіцкая спулдзельня

Старшыня спулдзельні Уладзімір Бараньчук.

Спулдзельня прадукцыйная ў Клюковічах зусім маладая. Арганізавалася яна ў 1968 годзе шляхам адрыву дзевятнаццаці сем'яў з Клюковіч ад спулдзельні прадукцыйнай у суседняй Тымянцы. Дзевятнаццаць цвёрдых арганізатараў не дапусціла да таго, каб у Клюковічах арганізаваўся ПГР. З такою думкай насіліся павятовыя ўлады ў Сямяцічах. Вось гэтыя арганізатары пачаткова пачалі гаспадарыць на 134 га зямельных угоддзяў. Першы год калектыўнай самаахвярнай працы даў добрыя вынікі. Гадавы даход спулдзельні склаў суму 430.815 зл. За год працы толькі са спулдзельні прадукцыйнай на адну сям'ю прыпадала 22.428 зл.

Зараз спулдзельня мае 300 га зямлі. Членаў калектыўнай гаспадаркі ёсць 49. Умацавалася яна арганізацыйна. Праўленне спулдзельні на чале з Уладзімірам Бараньчуком па-гаспадарску вырашае ўсе праблемы спулдзельні.

Нядаўна наведалі мы клюковіцкую спулдзельню. Аб яе працы і дасягненнях расказваў нам бухгалтар Рышард Колч. Асабліва многа гаварыў ён аб жывёлагадоўлі, якая прыносіць спулдзельцам вялікія даходы. Гадуецца тут 40 дойных кароў чырвонай дацкай расы. У сярэднім у год надойваецца ад кожнай каровы па 3,5 тысяч літраў малака, тлустасць якога дасягае часам да 5,3%. Ад верасня 1971 года спулдзельня прыступіла да адкормлівання свіней. Закупіла яна ў лужанскай спулдзельні (Беластоцкі павет) 63 падсвінкаў, якія добра тут гадуюцца і хутка прыбываюць на вазе. У лютым будуць усе яны прададзены дзяржаве.

Вялікія даходы маюць таксама спулдзельцы з птушкагадоўлі. На курынай ферме налічваецца зараз 21 тысяча куранят. Гадавы чысты даход з птушкафермы перавышае 400 тыс. зл.

А калі ўжо гаварыць пра жывёлагадоўлю ў клюковіцкай спулдзельні, дык неабходна сказаць аб тутэйшай механізацыі. Перш за ўсё жывёла патрабуе шмат вады. Як сцвярджае бухгалтар, нават кураня за дзень выпівае не менш 500 грам вады. Калі 500 грам перамножыць праз 21 тысячу і да гэтага ліку дадаць ваду, якая патрэбна каровам, свінням і коням, дык атрымаецца 6 вялізных цыстэрны вады. Каб аблегчыць работу па дастаўцы вады, спулдзельня пабудавала глыбінныя калодзежы, будынак гідрафорні з усімі патрэбнымі абсталяваннямі, і цяпер вада да жывёлы дастаўляецца механічна. Каровы доюцца не ўручную. Выкарыстоўваюцца да гэтага электрычныя даяркі. Паляўныя работы таксама належна механізаваныя. Не хапае пакуль што ўласнай рамонтнай майстэрні. Але тут прадугледжана пабудаваць і яе. Тады добрыя механікі Іван Шышка і Вацлаў Савіцкі будуць яшчэ лепш даглядаць і рамантаваць машыны.

У некаторых спулдзельнях ёсць цяжкасці з недахопам людзей падчас жніўных прац. У Клюковічах з гэтым добра. Велізарную дапамогу аказвае ў гэтым моладзь, якая вяртаецца ў вёску на канікулы. Яна ведае, што добра заробіць, і ахвотна горнецца да працы. А выконвае яе салідна. Ды наогул моладзь са спулдзельні не ўцякае. Тут шмат маладых людзей працуе ў спулдзельні. Кіраўніцтва спулдзельні стварае ім добрыя ўмовы да працы. Тут праводзіцца дастаткова многа культурных мерапрыемстваў. У спулдзельчым клубе арганізоўваюцца вечарыны, танцы. Моладзь мае магчымасць зарабіць тут не менш як у горадзе. У 1970 годзе спулдзельцы мелі агульнага даходу на адну сям'ю ў сярэднім па 33.847 зл. За 1971 год даход гэты значна вышэйшы (яшчэ дакладна ўсё не падлічана). Найбольш працадзён маюць маладыя людзі. Важна і тое, што спулдзельня прыдзяляе пазыкі тым, хто хоча будавацца. Так што і закладаць сем'і моладзь можа без боязні.

Міхась Хмялеўскі

ЛЮДЗІ БГКТ

Пётр Госцік

Пётр Госцік з Белявіч залічаецца ў вёсцы да добрых гаспадароў. Найбольшыя дасягненні мае ў гадоўлі свіней. Цяпер мае іх 18 штук у гэтым дзве мацёры. На 1972 год закантрактаваў ён 7 кормнікаў. Калі разыходзіцца аб ураджай збожжа дык у яго у гэтым годзе ў яго найлепш ураздзіў ячмень. Намалаціў яго больш як на 25 цэнтнераў з га.

Пётр Госцік з'яўляецца старшынёй гуртка БГКТ, у якім налічваецца 27 членаў. Усе яны рэгулярна аплачваюць членскія складчыны. Намагаюцца атрымоўваць як найлепшыя вынікі на сваіх гаспадарках.

Нядаўна на адкрытым партыйным сходзе Пётр Госцік звярнуўся да сваіх аднавяскоўцаў, каб арганізаваць драмгуртох. Думка гэта была падтрымана ўсімі, але найгорш з тым, што няма каму дапамагчы з мастацкага боку.

Тэкст і фота М. Хмялеўскі

ФРОНТАМ ДА ВЁСКІ

Як сцвердзіць уласнасць зямлі

У папярэдніх артыкулах гаварылася аб тым, што грамадзяне, якія атрымалі зямлю ва ўладанне ў выніку прыватнай умовы куплі-продажы, дараўізны і дабравольнага падзелу спадчыны, або ў выніку самастойнага карыстання ёю звыш пяці год ці арандавання яе звыш пяці год, на аснове закона з 26.X.1971 г. аб урэгуляванні ўласнасці сельскіх гаспадарак сталі ўласнікамі зямлі. Факт набыцця ўласнасці сцвярджае прэзідыум павятовай рады нарадовай — аддзел сельскай гаспадаркі і лясніцтва.

Прэзідыум выдае пастанову па ўласнай ініцыятыве або па прапанове зацікаўленых асоб.

У нескладаных справах пастанову выдае орган прэзідыума да спраў сельскай гаспадаркі. У заблытаных справах орган гэты перадае справу павятовай камісіі да спраў надання ўласнасці.

Камісія складаецца з старшыні, двух намеснікаў старшыні і 11 членаў, скліканых прэзідыумам, у тым ліку тры суддзі або натарыусы. Старшыня камісіі або яго намеснікі павінны мець юрыдычную адукацыю.

Справы разглядае калектыў, які складаецца з старшыні або яго намесніка і двух членаў.

Ад пастаноў органа прэзідыума да спраў сельскай гаспадаркі, або ад рашэнняў павятовай камісіі можна адклікацца да ваяводскай камісіі да спраў надання ўласнасці. Гэтую апошнюю камісію склікае прэзідыум ваяводскай рады нарадовай на тых самых прынцыпах, што і павятовую камісію.

Ваяводская камісія наглядае за дзейнасцю павятовых камісій, а таксама органаў сельскай гаспадаркі. Пастанова ваяводскай камісіі — канчатковая, г. зн. на яе рашэнне скаргі не прыслугоўваюць.

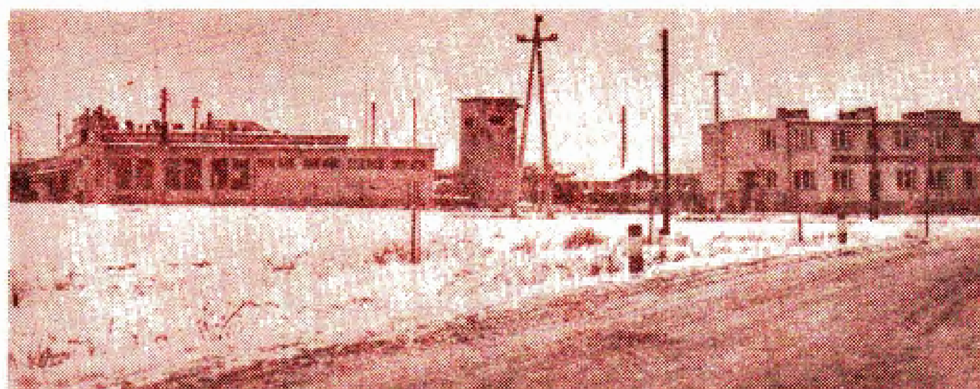
Нагляд над павятовымі і ваяводскімі камісіямі выконвае міністр сельскай гаспадаркі.

най ініцыятывы беларускага перакладчыка.

З беларускага перакладу «хронікі» Бельская скарысталіся рускія і пераклалі гэты твор таксама на рускую мову.

«Хроніка» Мацея Стрыйкоўскага была напісана ў 1582 годзе. Поўны загаловак яе складаецца з больш пяцідзесяці слоў. У скарачэнні твор гэты называецца «Хронікай Польшчы, Літвы і Русі». Аўтар «хронікі» Стрыйкоўскі на працягу некалькіх год жыў у розных вяльможаў на Беларусі. Даследваў тут беларускія хронікі. Пазнаёміўся з беларускім і літоўскім народамі. Галоўны націск клаў Стрыйкоўскі на супрацоўніцтва паміж Рэчыпаспалітай Польшчай і Вялікім княствам Літоўскім. Стрыйкоўскі быў, несумненна, дасканалым баталістам і таму з асаблівай любасцю апісваў Грунвальдскую бітву, а таксама многія іншыя бітвы, якія былі праведзены войскамі Польшчы і Вялікага княства Літоўскага з войскамі Маскоўскай Русі. У многіх фрагментах хронікі займаўся Стрыйкоўскі апісаннем нацыянальнага характару літоўцаў і беларусаў. Аўтар не скрываў сваіх сімпатый да гэтых народаў.

У гэтым факце трэба шукаць, між іншым, прычыны вялікай папулярнасці «хронікі» Стрыйкоўскага ў Беларусі.

Новае ў „Імшары"

Фабрыка тарфяной прамысловасці «Імшар» у ваколіцы Юшкавага Груда ў Беластоцкім павеце прадукуе высакаякасны торф, які вельмі прыгодны да ўгнойвання зямлі ў агародах. Вагна дае таксама высакаякасную баравіну, якую выкарыстоўваюць у лячэнні хворых. Нядаўна на фабрыцы адкрыта новае прадукцыйнае аддзяленне, якое зараз займаецца прадукцыяй тарфяных мяшанак і субстрактаў да шкляраў і інспектаў. Гэта першая ў нашай краіне тэхнічная мяшальня. — Перспектывы прадпрыемства «Імшар» маюць вялікія, — кажа дырэктар Кастусь Майсеня. — Залежы торфу хопіць не менш чым на 20 гадоў эксплуатацыі. Запатрабаванне на гэтага роду высакаякаснае ўгнаенне вялікае. Мы яго таксама экспартуем у замежныя краіны. Торф дае нам дэвізы. У мінулым годзе наша прадпрыемства выпрадукавала торфу на 15 мільёнаў злотых. Нашы найлепшыя працаўнікі: Васіль Доманъ, А. Грыка, Янка Кузьма, Галіна Леўша і кіраўнік прадпрыемства Чэслаў Люль. Дзякуючы добрай арганізацыі працы прадпрыемства дабілася найлепшай прадукцыйнасці працы ў краіне.

Тэкст і фота: Я. Цялушэцкі

ФОТА З МАРСА

27 лістапада 1971 года міжпланетная станцыя «Марс—2» упершыню даставіла на планету Марс капсулу, унутры якой устаноўлены вымпел з малюнкам Герба Савецкага Саюза. 2 снежня ўпершыню ў гісторыі спускаемы апарат аўтаматычнай станцыі «Марс—3» зрабіў мяккую пасадку на паверхню Марса. Станцыя «Марс—2» і «Марс—3» сталі штучнымі спадарожнікамі Марса і пачалі ажыццяўляць комплекс навуковай праграмы.

Гэтыя здымкі, перададзеныя з борта аўтаматычнай станцыі «Марс—3», радыёсігнал нёс праз сто трыццаць мільёнаў кіламетраў бяздоннай касмічнай прасторы. На першым бачны Марс з адлегласці каля 50 тысяч кіламетраў. На другім здымку — дакладнае адлюстраванне Герба Савецкага Саюза, якое было прынята наземнымі станцыямі ў ходзе праверкі фотатэлевізійнай сістэмы сувязі «Зямля—Марс».

КУТОК ГАСПАДЫНІ
ШТО РАБІЦЬ, КАБ ДОБРА ЗВАРЫЦЬ

НЕШТА НОВАЕ НА АБЕД

Досыць ужо гаворкі пра карнавальныя прысмакі, пара падумаць аб добрым, арыгінальным абедзе. Сёння прапануем:

БІТОЧКІ З ГАРОДНІНАЙ

Біточкі можна зрабіць з цяляціны (будуць яны тады найлепшыя), гавядзіны (тады ўжо варта ўзяць валовую паляндвіцу), або са свініны. Нарэзаць мяса на кавалкі ўпоперак валокан, збіць і кінуць на гарачы тлушч. Абсмажыць з двух бакоў. Пасаліць.

Памыць, абабраць і нарэзаць тоненькімі скрылёчкамі гародніну: поры, селеры, цыбулю, пятрушку, моркву, якой трэба ўзяць найбольш. Гародніну вымяшаць, дадаючы таксама зялёны гарошак.

У каструльку палажыць лыжку масла, на гэта палажыць частку гародніны, а на яе — біточкі. Калі біткоў атрымалася больш, дык прыкрыць іх гароднінай, а потым ізноў біткі і г.д. Важна, што гародніна павінна быць зверху. Усё пасаліць, заліць 2—3 шклянкамі гарачай вады. Шчыльна накрыць каструльку і паставіць яе на 20—30 мінут у гарачую духоўку. Крыху пазней можна дадаць яшчэ смятаны. Блюда будзе гатова, як толькі гародніна стане мяккая. Падаваць з варанай бульбай.

Гэтую форму падрыхтоўкі біточкаў можна мадыфікаваць, дадаючы, напрыклад, лаўровы лісток, альбо лыжку памідорнага канцэнтрату. На смак уплывае таксама прапорцыя гародніны.

ВАЛОВЫЯ КАТЛЕТЫ, ЗАПЯКАНЫЯ З ВЕРМІШЭЛЛЮ

На катлеты трэба ўзяць: 35 дэкаў змеленай валавіны (гавядзіны), а будуць катлеты яшчэ смачнейшыя, калі дамо трэцюю частку свініны, 1 чэрствую булку, 1 цыбуліну, перац, молатыя сухары і тлушч. Акрамя таго, патрэбна нам будзе грам 100 вермішэлю, 2 лыжкі смятаны, 1 лыжка памідорнай пасты, 1 лыжка масла.

Дробна нарэзаную цыбулю падсмажыць на тлушчы. Мяса абпаласкаць, парэзаць на кавалкі і прапусціць праз мясарубку разам з намочанай булкай. Дадаць цыбулю, соль, перац і яйцо. Дакладна вымяшаць. Рабіць катлеты, абкатваючы іх у молатых сухарах, і смажыць на моцна разагрэтым тлушчы.

Макарон зварыць у пасоленай вадзе і адцадзіць. Дадаць смятану і памідорную пасту, добра вымяшаць. Падсмажаныя катлеты класці ў вогнеадпорную місачку, на кожную катлету палажыць порцыю макарону, пасыпаць молатымі сухарамі, спырснуць маслам і запячы ў духоўцы. Падаваць з якім-небудзь салатам.

Гаспадыня

Казяўкі і кузуркі

Побач з намі кішаць мірыяды насякомых — чатыры пятых усяго спісу жывёльнага свету на зямлі. Паводле падліку вучоных, на кожнага жыхара нашай планеты прыходзіцца 250 мільёнаў розных насякомых. Яны рассяліліся ўсюды: на зямлі і пад зямлёй, у гарачых пустынях і ў раёнах вечнага холаду, у паветры і нават у вадзе.

Вялікае мноства іх. І штодзённа яны колюцца, смокчуць, грызуць, пілаць, фільтруюць, пандаюць мільярды тон жывых і мёртвых арганічных рэчываў.

Возьмем хоць бы саранчу. Апісаны асобныя яе чароды, якія налічваюць не менш сарака мільярдаў адзінак. Адна з зарэгістраваных вучонымі чарод займала амаль шэсць тысяч квадратных кіламетраў і важыла прыкладна стольі ж, колькі важыць уся колькасць медзі, свінцу і цынку, якая здабыта чалавекам на працягу цэлага стагоддзя.

Год дваццаць назад у асобных раёнах Скандынавіі адбыўся фантастычны наступ капуснай молі. Яе шчыльнасць дасягнула 70—140 мільёнаў адзінак на гектар. Не аднойчы паведамлялася аб паволі цякучых «рэках» з вусеняў лугавога матылька, аб нябачаных скопішчах божых каровак, якія ўтваралі шырокія суцэльныя палосы даўжынёй у кіламетры. Чаму адбываюцца такія «ўспышкі» ў свеце насякомых, вучоным пакуль невядома. Таму людзі павінны быць заўсёды напагатове, каб засцерагчыся ад іх наступу.

Здаецца дзіўным. Чалавек заваёўвае космас, стварае «разумныя» машыны, раскоўвае сілы атама. А пігмеі — насякомыя па-ранейшаму прыносяць людзям нашай планеты шмат клопатаў. Па дадзеных ААН, шкоднікі і хваробы раслін штогод знішчаюць пятую частку сусветнага ўраджаю.

Міжволі ўзнікае пытанне — чаму ж гэтая незлічоная колькасць насякомых не пажырае ўвесь астатні свет жывога, які яны намнога пераўзыходзяць сваёй масай?

Некаторыя вучоныя лічаць, што асноўным і самым важным фактарам, які падтрымлівае ў пэўных рамках колькасць насякомых, з'яўляецца сістэматычнае ўзаемазнішчэнне. Да таго ж трэба дадаць, што з велізарнай колькасці насякомых 99 працэнтаў нейтральныя або карысныя для чалавека. Таму ўсё больш настойліва паўстае пытанне аб ахове карысных відаў насякомых. Трэба памятаць, што звыш шасці тысяч відаў насякомых — шкоднікі сельскай гаспадаркі, з якімі чалавек вядзе непрымірымую барацьбу.

КЛОПАТ ПРА ЗУБРОЎ

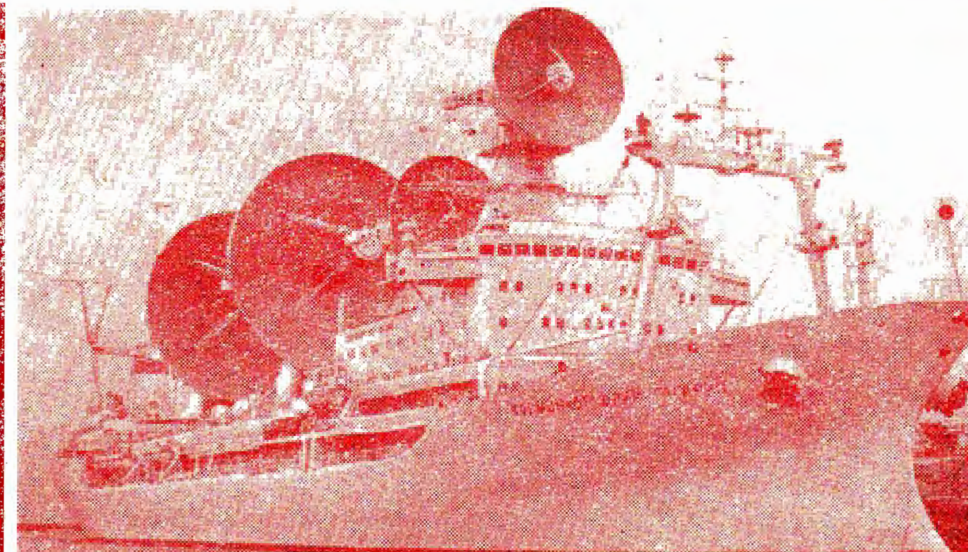
Навуковая савецка-польская канферэнцыя, якая адбылася ў вёсцы Камянюкі, была прысвечана праблемам захавання зуброў у Белавежскай пушчы. Вучоных цікавяць пытанні, як захоўваць і адналяць статкі гэтых рэдкіх жывёл. Вырашана разглядзець і мерапрыемствы па паляпшэнні ўмоў існавання зуброў у Белавежскай пушчы, праблемы рассялення ў іншых запаведных раёнах.

ЦІКАВА, ПРАЎДА?

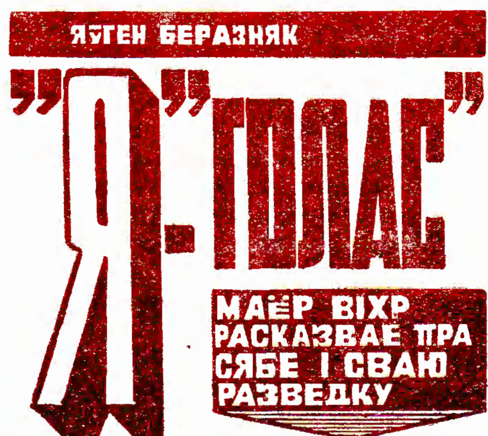
Чалавек на працягу адных сутак удыхае і выдыхае 13.000 літраў паветра.

...на працягу дня чалавек робіць каля 20.000 крокаў. Калі жыве 70 год, робіць 500 мільёнаў крокаў. Іначш гаворачы, ідучы ўсё жыццё мог бы дайсці... на Месяц.

...з 70 год свайго жыцця чалавек затрачвае на сон 23 гады, на размову — 13 год, на харчаванне — 6 год. (а-к)

Карабель «Касманаўт Юры Гагарын» нядаўна папоўніў экспедыцыйны флот Акадэміі навук СССР. Гэта найбольшае на свеце навучнае судна. Яго даўжыня —231 м, шырыня — 31 м. Водазмяшчальнасць — 45 тысяч тон, хуткасць — 18 вузлоў. Плаваючы інстытут — прыстасаваны да работ па вывучэнню верхніх слаёў атмасферы і касмічных прастораў. Ва ўмовах аўтаномнага плавання ён здольны выконваць складаныя заданні ў кіраванні касмічнымі апаратамі.

ЯК ГЭТА ПАЧАЛОСЯ

Што прывяло мяне ў Рыбне? Як я, прадстаўнік самай мірнай прафесіі, стаў ваенным разведчыкам, а яшчэ раней падпольшчыкам?

Маё даваенние жыццё мала чым адрознівалася ад жыцця мільёнаў нашых савецкіх людзей. Я нарадзіўся ў старым Екацярынаславі, будучым Днепрапятроўску, за тры гады да рэвалюцыі, на Першай Чачолаўцы — бруднай, пыльнай рабочай ускраіне. Бацька мой, Сцяпан Беразняк, праваяваў усю імперыялістычную... Сталярнічаў на бранскім заводзе, пазней на станцыі Памашной у вагонарамонтных майстэрнях, потым зноў Днепрапятроўск. Апошнія гады — Львоў. Ніколі не хварэў. Рашуча адмовіўся ад выхаду на пенсію. Як жыў, так і памёр рабочым на семідзесятым годзе ў 1954-м, так і не дачакаўшыся — тады яшчэ не час быў, — чым займаўся яго сын, адбыўшы ў невядомым кірунку ў студзені 1944 года.

У Памашной я вучыўся ў чыгуначнай сямігадовай школе. Стаў піянерам. Спяваў песню пра картошку-раскартошку, смачней за якую не знойдзеш на ўсім белым свеце. Кастрамі ўзвіваліся сінія ночы ў стэпе за Памашной. А мы, прытуліўшыся адзін да аднаго, затаіўшы дыханне, слухалі нашага дырэктара Івана Сцяпанавіча. Цяпер я разумею, які гэта быў добры гісторык. У яго расказах ажывалі Спартак і Рылееў, Гарыбальдзі і камунары Парыжа. Плылі насустрач сваёй бессмяротнасці «Пацёмкін». Шчацінілася барыкадная Прэсня. І бышцам з полымя кастра паўставалі Катоўскі, Блюхер, Фрунзе, Дзяржынскі — жалезныя рыцары рэвалюцыі.

Я ўступіў у камсамол па рэкамендацыі нашага дырэктара ў 1930 годзе. У самы разгар калектывізацыі. Стаў студэнтам Кіраваградскага педтэхнікума. У семнаццаць гадоў атрымаў прызначэнне ў Іванаўскую пачатковую школу. Як я праклінаў сябе, свой выбар у першыя дні работы!.. Я зненавідзеў школу, сваю прафесію і... уцёк у Днепрапятроўск, у горны інстытут. Але, правучыўшыся два гады ў горным, геолагам не стаў. Чым больш я аддаляўся ад школы, тым больш цягнула да яе. Ды і голад у 1933 годзе прыцісну нашу сям'ю так, што я зразумеў: без маёй дапамогі ім не выжыць. Словам, з'явіўся з пакаяннем у аблана, не ўтаіў, што ўцёк са школы, і апынуўся ў сяле Васёлым (Межаўскі раён) на пасадзе настаўніка матэматыкі 5—7 класаў. Між іншым, і тут я не з першага дня стаў настаўнікам. Але было больш ведаў, больш жыццёвага вопыту, зніклі разгубленасць і страх перад дзецьмі. Выкладаў у школе, вучыўся завочна ў педагагічным інстытуце. Прайшоў па ўсіх ступеньках школьнай і нарасветаўскай лесвіцы: завуч, дырэктар школы, інспектар райана, загадчык раённага аддзела народнай асветы ў Петрапаўлаўскім раёне.

Багатым на падзеі для мяне аказаўся 1939 год. Прайшло некалькі дзён пасля партыйнага сходу, і мяне выклікалі ў абком, а затым у Цэнтральны Камітэт КП(б). У Кіеве даведаўся: рэкамендуюць у горад Львоў на кіруючую работу ў органы народнай асветы. Так я стаў загадчыкам Шаўчэнкаўскага раймана. Летам 1940 года мяне выбралі дэпутатам Львоўскага гарсавета, а неўзабаве прызначылі загадчыкам аддзела народнай асветы горада Львова.

Было цяжка, вельмі цяжка ў даваенным Львове, і ўсё ж горад маладзеў проста на вачах. Адкрываліся новыя тэатры, клубы. Ахвотна прыязджалі на гастролі праслаўленыя тэатральныя калектывы Масквы, Кіева, Харкава, Адэсы.

У мяне часта пытаюцца, асабліва ў маладзёжнай аўдыторыі: «Няўжо вы не адчувалі набліжэння навальніцы? Ад Львова ж да дэмаркацыйнай лініі, за якой стаялі пагранічнікі рэйха, было зусім блізка». Львоў па сутнасці і да вераломнага нападу Гітлера заставаўся прыфрантавым горадам. І ўсё ж на пытанне адказаць не так проста. Вядома, мала хто з нас верыў Гітлеру і Рыбентропу, іх абяцанням на Савецкі Саюз не нападаць. Мы ж ведалі, што рабілася за Санам, на акупіраванай вермахтам тэрыторыі. Многія польскія інтэлігенты, якія цудам выраваліся «адтуль», знайшлі ў савецкім Львове жыллё, работу, верных сяброў. Іх расказы пра ўбачанае, перажытае выклікалі гнеў і трывогу. Даходзілі чуткі аб канцэнтрацыі войск на граніцы, аб манеўрах, што нагадвалі баявыя дзеянні. На вуліцах горада я сустракаў афіцэраў вермахта, прадстаўнікоў розных ваенных і паўваенных місій, камісій і падкамісій. Працягвалася рэпатрыяцыя за Сан асоб нямецкага паходжання...

Але гораду, здавалася, не было справы ні да членаў камісій, якія ўпарта называлі Львоў «Лембергам», ні да мышынай валтузні нацыяналістаў. Мне больш за ўсё помніцца Львоў, які ра-

ТРЫБУНА чытачоў

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ:

Па бацьку, які памёр у 1965 г., засталася сельская гаспадарка і ў горадзе дом з невялікім пляцам. Я маю двух братоў і сястру, але ўсе яны здаўна працуюць у горадзе і сельскай гаспадаркай не займаюцца. Суд прызнаў нас усіх як наследнікаў у роўнай частцы, але права да гаспадаркі прызнаў толькі мне. Каб канчаткова ўпарадкаваць уласнасць, я хацеў звярнуцца ў суд наконт падзелу спадчыны, аднак мне адрадзілі, кажучы, што цяпер на аснове новых законаў гэтыя справы вырашае прэзідыум павятовай рады. У прэзідыуме я рашучага адказу не атрымаў. Парайце, куды мне звярнуцца ў гэтай справе?

АДКАЗ:

Сцвярджэнне праз суд, што вы з'яўляецеся наследнікам сельскай гаспадаркі раўназначна сцвярджэнню, што вы з'яўляецеся ўласнікам гэтай гаспадаркі, і ў прэзідыум вам звяртацца не трэба. Справу ўскладняе тое, што апрача гаспадаркі, у спадчыну ўваходзіць пляц з домам, якія не з'яўляюцца часткай сельскай гаспадаркі, а з'яўляюцца гарадской нерухомай маёмасцю. Права да яе прыслугоўвае ўсім наследнікам. Вы, як і кожны з наследнікаў, можаце падаць у суд наконт падзелу спадчыны. На ўдзел, які вам прыпадае, суд залічыць вартасць сельскай гаспадаркі. Калі б вартасць гаспадаркі аказалася большай, чымсьці вартасць вашага ўдзелу ў спадчыне, гэтыя наследнікі не могуць ад Вас патрабаваць сплаты. Калі б ваш удзел быў большы, чым вартасць гаспадаркі, іншыя наследнікі абавязаны былі б сплаціць Вам розніцу.

МУРАШКА

Ці помніш, як мы ў лес хадзілі?
Шукалі мурашак удвая.
Ты мяне скалыхнула моцна,
Калі я ў цябе мурашку знайшоў.
Ты паглядзела на мяне вясёла,
Хацела, каб я больш чаго шукаў.
Я не здагадаўся, сказаць трэба,
Ды забыць гэтага не магу.
Ну, як цяпер цябе не любіць?
Прызнацца, сам не ведаю.
Хацела ты ў лесе заручыны зрабіць:
— Адна бяда — ты за малады.
Асягнулі мы сваё шчасце,
Але мне здоўжылася чакаць.
Доўга мы з табой блудзілі,
Пакуль я зразумеў, як мурашкі шукаць.

Вінцук Рыбалт
Дуброва Беластоцкая

даваўся, спяваў, святкаваў на вуліцах і плошчах сваю другую маладосць...

А між тым ішоў чэрвень 1941 года. У школах горада паспяхова завяршаліся выпускныя экзамены. Мы параіліся ў гаркоме і вырашылі адзначыць заканчэнне навучальнага года вялікім настаўніцкім святам.

У суботу вечарам 25-ая школа, пасвяточнаму прыбраная, прымала настаўнікаў горада. Я зачытаў загад аб прэміраванні вялікай групы педагогаў граматамі, каштоўнымі падарункамі, пуцёўкамі ў дамы адпачынку. Я бачыў на вачах у многіх слёзы. Узнагароджаныя выступалі. Гаварылі пра цяжкае, часам трагічнае жыццё украінскага настаўніка-інтэлігента ў Аўстра-Венгрыі, буржуазнай Польшчы. Потым спявалі песні: славутую «Кацюшу», «Повій, вітре, на Вкраїну», шаўчэнкаўскі «Заповіт», чырвоныя песні рабочага Львова. І быў, як кажуць у такіх выпадках, вялікі святочны канцэрт, банкет на ўвесь свет. Дамоў я вяртаўся ўжо 22 чэрвеня на світанні. Толькі лёг — званок з гарвыканкома: «Збірайся, высылаем машыну...»

У двары гарвыканкома нам выдалі зброю. Мы, радавыя і адказныя работнікі гарадскога і абласнога выканкомаў, сталі байцамі аб'яднанага знішчальнага атрада. Я даведаўся, што камандзірам нашага атрада прызначан мой зямляк, добры знаёмы па сумеснай рабоце ў Петрапаўлаўскім раёне, начальнік упраўлення будматэрыялаў Аляксей Серада...

(Працяг будзе)

АБ ДЗЕЙНАСЦІ ГУРТКА БГКТ

Згодна з планам працы гуртка БГКТ у Трасцянцы 12 студзеня адбылася ў нашым клубе ўрачыстая акадэмія, прысвечаная 30 гадавіне Польскай рабочай партыі. Галоўнымі арганізатарамі былі павятовы камітэт ПАРП і павятовае праўленне БГКТ. На ўрачыстасці прысутнічалі прадстаўнік Войска Польскага былы ППР-овец тав. Кур'ян, сакратар ПРН у Гайнаўцы тав. Гаўрылюк, інструктар КП тав. Мілкоўскі, сакратар аддзела БГКТ Віктар Бура і былыя члены ППР з грамады Трасцянка. З дакладам выступіў на беларускай мове сакратар прапаганды КГ тав. Юшкевіч. Затым сакратар ПРН уручыў пэпээраўцам дыпломы. Пасля гэтага з прамовай выступіў былы член ППР Пётр Пракапюк, які расказаў аб станаўленні народнай улады ў гміне Нараў.

Пасля афіцыйнай часткі апаратурай ГП БГКТ быў паказан савецкі фільм «Два друга». Урачысты вечар закончыўся спатканнем пры чорнай каве членаў БГКТ і КГВ з гасцямі ўрачыстасці.

* * *

15 студзеня гурток БГКТ арганізаваў ёлку і забаву для сваіх членаў. Вялікую дапамогу ў арганізацыі гэтага мерапрыемства аказаў сакратар аддзела Віктар Бура.

Сакратар гуртка БГКТ
у Трасцянцы Г. Тапалянская

Дарагое Сэрцайка!

У маёй вёсцы існуе ГРН. Там працуе Люба. Сама яна з іншай вёскі, далёкай ад маёй. Працуе ў нас ужо некалькі год. Вядома, калі прыязджае ў вёску «чужая» дзяўчына, заўсёды за ёю пачынаюць «ухажываць» хлопцы, бо то ж не «свая» дзяўчына, а чужая — дык і «лепшая». Нібы абсурдальная рэч, а ўсё ж праўдзівая.

Люба мне спадабалася. Вельмі люблю з ёю пасядзець, пагаварыць. Я маю спакойны характар, і не вельмі адважны, а яна — о, яе ўсюды многа! Мы пасябравалі. Наведваў я Любу часта. Потым пайшоў у армію. Пісаў пісьмы. Прыязджаў у водпуск і таксама сустракаўся з Любай.

Думаў, што калі пайду ў войска, дык мо забуду пра Любу, мо спадабаецца іншая. Аднак вярнуўся і пераканаўся, што кахаю толькі яе, і ніякая дзяўчына за ўвесь час нашай разлукі, нават на момант мне не спадабалася.

У нас гавораць (ды нават у вочы), што я прыгожы, прыстойны, а Люба — непрыгожая. Гавораць, што і так з гэтага не будзе добрай, уданай сям'і. А Люба яшчэ і старэйшая ад мяне на пару год. Я б не слухаў людзей, але мае бацькі цэлымі днямі ўсё гавораць мне аб тым, каб я паспрабаваў яшчэ куды выехаць на работу, мо тады ўсё між намі скончыцца, бо яны таксама лічаць, што мы не падыходзім адзін да другога.

Дарагое Сэрцайка, парай, што мне рабіць, ці слухаць бацькоў і выехаць, ці жаніцца з Любай, бо я сапраўды, відаць, кахаю Любу. Гэта ж ужо 3 гады прайшло, а мне ніводная дзяўчына не спадабалася так, як яна. Парай.

Алёша

Алёша! Напэўна тое, што Люба старэйшая, ці брыдчэйшая ад цябе, не сведчыць аб тым, што мае быць вашае супружаства няўданым. Некаторыя, бачыш, вельмі абмяжоўваюць паняцце шчасця. Бо ці ж яно залежыць толькі ад прыгажосці чалавека? Напэўна не. Здаецца, вы сапраўды пакахалі адзін другога, тым больш, што ты ў гэтым пераканаы, бо аж два гады разлукі з Любай нічога не змяніла ў вашых адносінах. Таму, мне здаецца, няма патрэбы выязджаць і крыўдзіць гэтым самым сябе і Любу. Аднак ты павінен пераканаць у гэтым сваіх бацькоў. Ведаю, што гэта будзе цяжкая справа, бо кожныя бацькі лічаць сваё дзіця найпрыгажэйшым, найлепшым і так далей, але паспрабуй. Варта!

Жадаю ўсяго найлепшага!
Сэрцайка

У ШКОЛЕ Ў КАТЛАХ

У пачатковай школе ў Катлах, Бельскага павету, працуе 5 настаўнікаў. Вучаць яны каля 100 вучняў. У школе актыўна працуе гарцэрская і зухаўская арганізацыі. Цяпер гарцэры і зухі актыўна дапамагаюць лясным звяркам і птушкам перажыць зіму. Робяць яны кармушкі для птушак і так званыя паснікі для зайцаў. Сваім крылатым сябрам сыплюць яны зерне, а зайцам кладуць лісткі капусты, сена, кармавыя буракі, моркву. Працай гарцэрскай арганізацыі кіруе настаўніца Люба Карыцкая (яна ж і кіраўнічка школы). Большая частка вучняў мае ўласныя ашчадныя кніжкі (СКО) з грашовымі ўкладамі. СКО вядзе настаўніца Валя Петрашко. Найбольш грошай на кніжках СКО маюць наступныя вучні: Ліда Хаманюк (VII кл.), Святлана Гушч (VI кл.), Ніна Жукоўская (VIII кл.) ЯнкаВаласовіч (IV кл.), Святлана Гарбацэвіч (III кл.) і Ірка Пацэвіч (III кл.).

У катлоўскай школе існуе вучнёўская крама «Світанне», у якой ёсць тавараў на 800 зл. Зараз прадаюць у ёй вучаніцы VII класа Ліда Хаманюк і Валя Пацэвіч. У школьнай краме вучні могуць купіць сабе сшыткі, алоўкі, піроржнае і інш. (яц)

КАНЦЭРТ

26 студзеня ў нашым ліцэі адбыўся чарговы канцэрт артыстаў Варшаўскай філармоніі. Мэтай канцэрта было прадставіць эпоху рамантызму творамі вялікіх кампазітараў.

Янка
Бельскі беларускі ліцэй

КУРЫНАЯ ФЕРМА

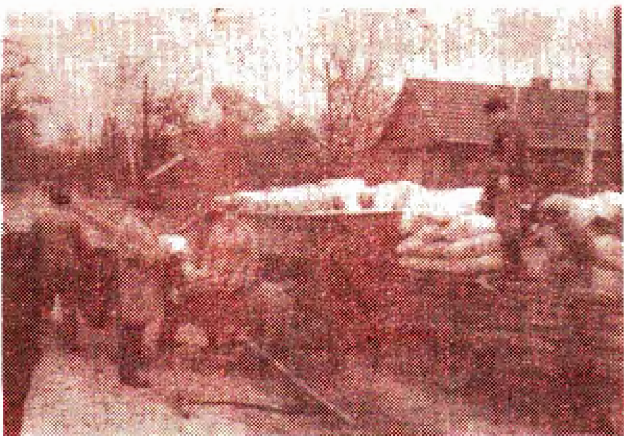
Курыную ферму ў паспулдзельчых будынках у Плёсках утварылі спулдзельцы з Дарожак. Яны адрамантавалі будынак, правялі там цэнтральнае ацяпленне і дастасавалі яго да патрэб курынай фермы. Зараз на ферме гадуецца 13 тысяч штук птушак. Добра яны тут гадуюцца, хутка растуць. Неўзабаве ўжо спулдзельня будзе іх прадаваць.

Л. Леанюк,
Плёскі

НПК У ВЁСЦЫ

У Чэхах Арлянскіх налічваецца 70 гаспадароў. Зямля тут слабая, у асноўным VI класа. У 1970 годзе закончылася тут камасацыя. На пясках засаджан лес. Пасля камасацыі сяляне сталі прымяняць больш мінеральных угнаенняў і атрымоўваць вышэйшыя ўраджаі. Мінеральныя ўгнаенні ГС з Кляшчэляў прывозіць у кожную вёску.

Тэкст і фота Мікалай Корх,
Чэхі Арлянскія

ЁЛКА Ў ШКОЛЕ

Так як і ў мінулыя гады, у пачатковай школе ў Патоцы адбылася навагодняя ёлка. Было гэта 22.I.72 года. На ёлку прыехалі прадстаўнікі апякунчай адзінкі ВСТВ з Беластока. Разам з імі прыехаў традыцыйны «Дзед Мароз» з поўным мяшком падарункаў. Падарунак для кожнага дзіцяці каштаваў звыш 50 зл. Апрача таго, прывезлі яны для ўсіх па пончыку і апельсінны напітак. Школьнікі весела гулялі і танцавалі пры музыцы малога хлопца (унука Дзеда Мароза). Было вельмі весела.

Варта адзначыць, што многія нашыя школы маюць сваіх апекуноў, але апякунчыя адзінкі ў большасці забываюцца аб сваіх абавязках.

Бацькоўскі камітэт пры пачатковай школе ў Патоцы шчыра дзякуе сваім апекунам за памяць аб патоцкіх малышах.

Мікола Краўчук
Патока

Янка. Вельмі нас цешыць, што хочаш пісаць у «Ніву». І калі, як пішаш, ёсць аб чым пісаць, дык ніякіх перашкод не існуе, каб здзейсніць свой намер. Усё, што пішуць карэспандэнты, мы змяшчаем. Толькі не трэба хвалявацца, калі дасланы матэрыял не друкуецца ў наступным нумары. З тэхнічных прычын зрабіць гэтага не можам: прадукцыйны цыкл тыднёвіка іншы, чым штодзённай газеты. Так было і з тваім матэрыялам.

Трэба толькі табе змяніць псеўданім. «Янку» ўжо маем.

КІНО

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Кляшчэлі

„Czarne skrzydła" (polski), 22—23. „Zielone smugi" (radz.), 24—25. „Kaszabe" (polski), 26—27.

Нараўка

„Prom" (polski), „Południk zero" (polski), 23—27.

Нарва

„Niezawodni przyjaciele" (radz.), „Spotkanie w „Bajce" (polski), 23—27.

Чыжы

„Mały" (polski), „Lokis" (polski), 23—27.

Дубічы Царкоўныя

„Kanał" (polski), „Irena do domu" (polski), 23—27.

Арэшкава

„Pejzarz z bohaterem" (polski), „Świeć moja gwiazdo" (radz.), 26—27.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі

„Czerwony namiot" (radz.), 23—27.

Орля

„Na torze czeka morderca" (czeski), „Przeciw Wranglowi" (radz.), 23—27.

Райск

„Straszliwe skutki awarii telewizora" (czeski), „Los Golfos" (hiszpański), 23—27.

САКОЛЬСК ІПАВЕТ

Крынкі

„Na Rusi (radz.), 22—23. „Zbrodniarz, który ukradł zbrodnię" (polski), 24—25. „Kapitan Korda" (czeski), 26—27.

Шудзялава

„Pan Wołodyjowski" (polski), 23—27.

Янаў

„Perła w koronie" (polski), 23—27.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Нурэц

„Kochałem cię" (radz.), 22—23. „Celuloza" (polski) 24—25. „Pod gwiazdą frygijską" (polski), 26—27.

Мельнік

„Słońce obcego nieba" (jugosł.), 22—23. „Martwa fala" (polski), 24—25. „Pożądanie zwane Anadą" (czeski), 26—27.

Мілейчыцы

„Język zwierząt" (franc.), 22—23. „Człowiek z M-3" (polski), 24—25. „Kochana ciocia Sarika" (radz.), 26—27.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Сухаволя

„Siedem dziewcząt kpt Zbrujewa" (radz.), „Cena strachu" (franc.), 23—27.

Новы Двор

„Dziki i swobodny" (ang.), „Spojrzenie na wrzesień" (polski), 26—27.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 2-10-33, centrala 2-32-41 do 45. Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wrzystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma. Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23. Nr konta PKO 1-6-100024. Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wronia 23.

BZGraf. Nakład 7216 E-3

Парадак у Коматаўцах

Коматаўцы ляжаць над ракой Свіслач. Вёска вялікая, аж 100 гаспадароў. Многія маладыя, з немалымі гаспадаркамі. Ёсць у нашай вёсцы святліца, а ў ёй на двух ссунутых сталах стаіць скрынка, якая, калі не купляй, каштавала 12 тысяч злотых. Кожны гаспадар даў на яе па 100 злотых, рэшту далажыў сельгасгурток. Цяпер гэта «скрынка» (так мы назвалі свой тэлевізар) амаль год няспраўная. Хто ж будзе дбаць пра гэту справу? Няма каму. Бо гэта справа нікому не прыносіць карысці. Кажаце: праўленне сельгасгуртка! Каб зрабіць нейкі папівон і ўзяць на гарэлку тысяч пяць, гэта яно робіць вельмі хутка, без згоды вышэйшых улад у Беластоку, а на тэлевізар, калі рамонт каштуе 100 злотых, трэба пісаць у Беласток, каб гэтых 100 злотых прызналі. А ўрачыстыя папівоны адбываюцца ў нас вельмі часта: на Новы год, Дзень жанчын і пры іншых нагодах. Адну аказію толькі ўсе забылі: «Дзень мужчын». Хіба ж гэта горшае свята? Ці папівон тут менш прыдатны? Проста — лепш гэтага не бачыць.

А як у нашай вёсцы грамадскі чын выглядае? Збіраецца кіруючы актыў, ходзіць з хаты ў хату, просіць людзей выйсці на чын. Выходзяць тыя, што заказалі, плюс трактарысты сельгасгуртка і яшчэ пару арганізацыйна дысцыплінаваных людзей.

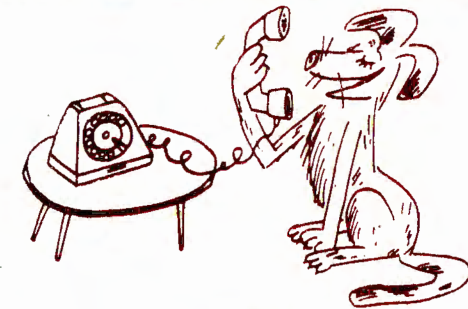
А як працуе ў нас жаночы гурток? Планава. Складзе план, але на выкананне яго не хапае дзён у годзе.

Ёсць у нас крама, а ў ёй прадаецца віно. Гэты напітак багоў можна тут купіць калі хочаш, нават а першай гадзіне ночы.

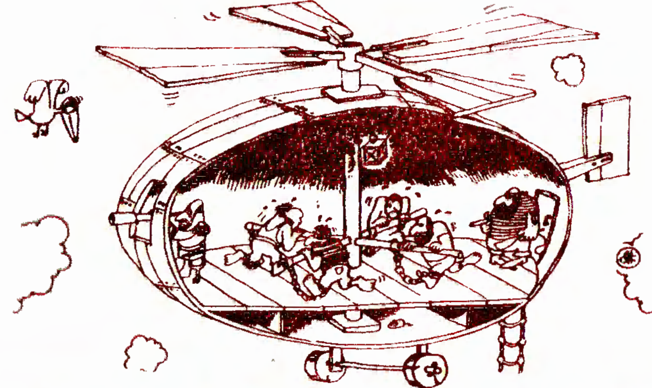
Каб арганізаваць у нашай вёсцы нейкі хор або паставіць нейкую «Пярэстую красулю», трэба мець на кожную пробу па бутэльцы боската напітку на кожную асобу. Інакш няма чаго спадзявацца.

Парадак у Коматаўцах высокаградусны.

Саўка

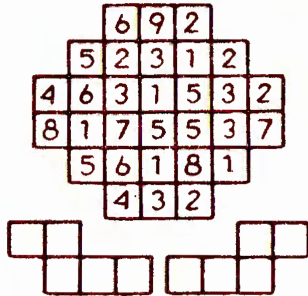

— Колькі раз можна паўтараць: гэта кватэра дрэсіроўшчыка!

Талаваломка

Раздзяліце фігуру на часткі па ўзору, указанаму ніжэй. У кожнай частцы сума цыфраў павінна быць роўнай 20.

Адказ на заданне з папярэдняга нумара: 24.

ВОСЬ ГАСПАДЫНЯ

Вуліцай ідзе жанчына, за ёю бяжыць мужчына і крычыць:

— Людзі!.. Глядзіце, якую жонку маю, якую гаспадыню! У хаце ні грама гарэлкі, а яна апошнія грошы ўзяла і на хлеб пайшла.

ДЖЭНТЛЬМЕНЫ

Два джэнтльмены сустракаюцца на палубе карабля.

— Страшэнная нуда, сэр, — гаворыць адзін. — Ці не хочаце згуляць у карты?

З прыемнасцю, сэр, але, на жаль, апошні раз я гуляў пятнаццаць год назад.

— Нічога страшнага, — я — дваццаць год назад. Сюоард, падайце калоду карт.

Сцюард прыносіць карты. Першы бярэ калоду, узважвае на далоні і гаворыць:

— Адной карты не хапае.

Другі таксама прыкідвае калоду на далоні і ўдакладняе:

— Васьмёркі пік.

ЗНАЙШОЎСЯ

Арцельны шэф год падбіраў
Кіраўніка грашовых спраў,
Глядзеў, ці варыць галава:
«А колькі будзе... два плюс два?..»
І ўсе адказвалі: «Чатыры».
Ды вось знайшоўся зух-прайдзісвет,
Спытаў: «А колькі б вы хацелі?..»
І... галоўбухам стаў арцелі.

І. Радзіеўскі

МАРКА ДЛЯ АДКАЗУ

Адзін спявак, якога скупасць вядомая ўсяму свету, увесь час атрымліваў велізарную колькасць лістоў.

— Вы адказваеце на ўсе лісты? — спыталі ў яго нядаўна.

— Так, на ўсе. Дакладней — на ўсе тыя, у якіх ёсць марка для адказу.

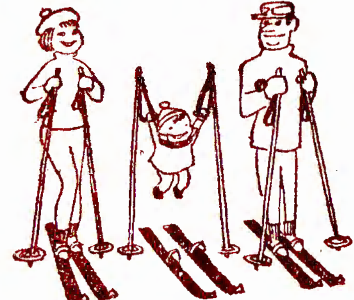
ЧАМУ

— Радавы Свенсан, чаму вы ідзеце ў сталовую з вінтоўкай?

— Пане капітан, я не хачу яшчэ раз астацца без кавы.

ДОКАЗ

— Чуў я, Хведар, што бясконца,
Як на прывязі цяля,
Увесь час наўкола сонца
Наша круціцца зямля!
— Ат, не вер! Марочыш, хлопча,
Галаву сабе дарма!
А што ж робіць яна ноччу —
Сонца ж уначы няма?

— Усёй сям'ёй сталі на лыжы.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Алі Міхальчук з Гайнаўкі змяшчаем песню

Medytacje wiejskiego listonosza

Słowa: Leszek A. Moczulski
Muzyka: Andrzej Zieliński

Świat ma conajmniej tysiąc
wiosek i miast.
List w życiu człowiek pisze
najmniej raz.

Ludzie zejdźcie z drogi,
bo listonosz jedzie.
Zamknij gaz, to co że za granicą
wujka masz.
Ludzie zejdźcie z drogi,
bo listonosz jedzie!
Hamuj, bo rower ten
każdy tutaj dobrze zna
... Dostaniesz od wujka list.

Ja wiem, kto w życiu myśli
nie pisze nic.
Kto bardzo kocha pisze
długi list.

Ludzie zejdźcie z drogi,
bo listonosz jedzie.
Ciężka jest od listów torba
listonosza dziś.

Ludzie zejdźcie z drogi,
bo listonosz jedzie!
Może ktoś na ten list czeka
kilka długich lat.
... Dostanie go może dziś.
Ludzie listy piszą
zwykłe, polecone,
Piszą, że kochają, nie śpią, kłną
i całują
cię.

Ludzie listy piszą
nawet w małej wiosce,
Listy szare, białe, kolorowe.
... Kapelusz przed pocztą zdejm.

ПЕРАСТРОІЎСЯ

Маці з дарослаю дачкою ўваходзіць да лекара.

— Прашу раздзецца, — звяртаецца лекар да дзяўчыны.

— Але хворая не яна, а я, — тлумачыць маці.

— Ах, вы! Тады пакажыце язык.

Без слоў.

СУПАКОІЎ

Наведвальнік незадаволена адсунуў талерку і паклікаў афіцыянта:

— Скажыце, калі ласка, у вас кожны дзень такія дрэнныя абеды?

— Ды не! Па панядзелках сталовая не працуе.

ДЗЕ ТАЯ КАМАНДА?

Адна бабуля шукала пажарную каманду, каб узяць даведку пра свайго мужа, які там калісьці працаваў. А як завецца тая каманда, забыла. Ды і пытае прахожага:

— Скажыце, калі ласка, дзе тут тая каманда, што яны там ляжаць, ляжаць, а потым схопяцца ды як пабягуць...

ШТО РАБІЦЬ?

Адзін п'яніца, седзячы на тратуары, увесь час паўтарае:

— Гэта не ён... Гэта не ён... І гэта таксама не ён...

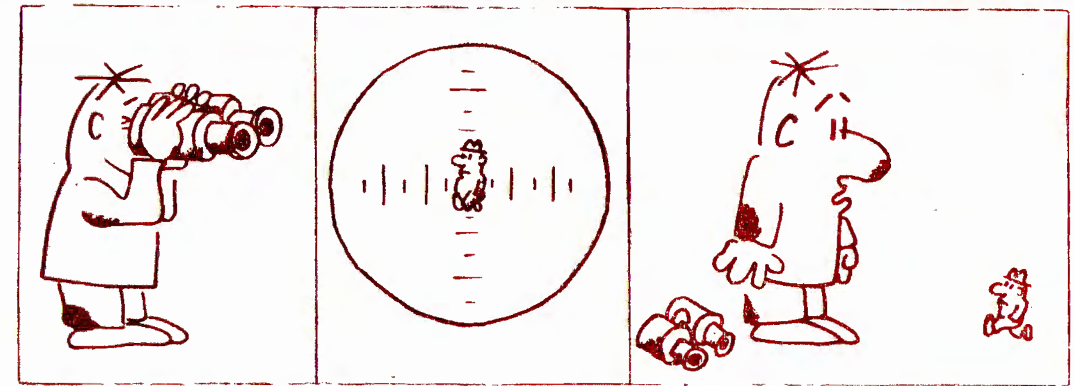
— Што вы тут робіце? — пытае прахожы.

— Ды вунь будынкі прагульваюцца... Я і чакаю, калі прыдзе мой.

СКАРГА ПАЭТА

— Доктар, калі позна ноччу я пішу вершы, дык да раніцы ўжо не магу заснуць.

— А вы паспрабуйце прачытаць тое, што напісалі.

ЯКІ ЧАС

— Скажы, Пятрусь, які гэта будзе час, калі скажам: я мыюся, ты мыешся, ён мыецца? — спытаў настаўнік.

— Нядзеля! — адказаў вучань.

МАЕ МАГЧЫМАСЦЬ

Гаспадар фермы прымае госцю — чароўную дзяўчыну са сталіцы і паказвае ёй сваё гаспадарства.

— Ах, — кажа ён раптам, паказваючы ёй на карову і цяля, якія чула труцца мордамі. — Ах, якое чароўнае відовішча! Як бы я хацеў адчуць нешта падобнае!

— Што ж вам перашкаджае? — адказвае яму дзяўчына, усміхаючыся. — Карова ж ваша!

ВОЛБІ І СЯМЁРА ШЧАНЯТ

Так здарылася, што пінгвіну Волбі выпаў лёс жыць у Лондане. У Лондане жыве мала пінгвінаў — у гэтым Волбі пераканаўся адразу — і проста няма з кім адвесці душу. Ніштаватае жыццё пачалося ва ўраджэнца Антарктыды, калі ў суседнім двары ў сабакі Кім з'явіліся сямёра блізнят. Чужыя — але ўсё ж дзеці! І Волбі ўзяў шчанят пад апеку. Ён ахоўвае іх ад чужых вачэй, укрывае сваімі крыламі, калі маці адлучаецца. На розніцу колькасці лап пінгвін увагі не звяртае: галоўнае — скончылася адзінота.

ЭВМ НА СЛУЖБЕ ПАЛІЦЫІ

Амстэрдамская крымінальная паліцыя ў 1965 годзе першая ў Еўропе пачала выкарыстоўваць у сваёй рабоце ЭВМ. За шэсць гадоў у ёй назбіраліся звесткі прыкладна на 53.000 падазроных асоб, а таксама падрабязнае апісанне зробленых злачынстваў. Электронная «картатэка» амстэрдамскай паліцыі інтэнсіўна папаўняецца. Штогод рэгіструецца не менш чым 9.000 злачынстваў.

Новы памочнік паліцыі, які з вялікім поспехам канкурыруе з некалі незаменнымі сыскнымі сабакамі, не дарэ злачынцам нават самай малой памылкі. У амстэрдамскай паліцыі з задавальненнем успамінаюць, як некалькі гадоў назад было раскрыта буйное абрабленне. Адзін з грабіцеляў, захапіўшы здабычу ў 350.000 гульдэнаў, паспешна крыкнуў свайму партнёру: «Хутчэй Лекс». Гэтага было дастаткова, каб, скамбінаваўшы імя з іншымі прыкметамі, ЭВМ хутка вызначыла асобу Лекса, якога шукалі.

Наступіш на пяткі таму, хто іх падмазаў, — паслізнешся.